

BAKKA

KARADENİZ'E KIYISI OLAN ÜLKELER

*DIŞ EKONOMİK
COĞRAFYA ANALİZİ*

LANSMAN TOPLANTISINA

Hosgeldiniz

16 Mayıs 2022

Açılış

Dr. Lutfi ALTUNSU

Genel Sekreter

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ
Lansman Toplantısı

BAKKA

Araştırma Ekibi

**Doç. Dr. Ferdi
KESİKOĞLU**
Genel Müdür
Zonguldak Teknopark A.Ş.

**Doç. Dr. Aykut
ŞARKGÜNEŞİ**
Öğretim Üyesi
ZBEUN Uluslararası Ticaret ve
İşletmecilik Bölümü

Fırat POLAT
Ekonomist
PİOR Eğitim ve Danışmanlık A.Ş.

Alp DİYAR
Araştırmacı
PİOR Eğitim ve Danışmanlık A.Ş.

Ümran ÖZTÜRK CAN
Birim Başkanı
Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

BAKKA

Çalışmanın Amaç ve Kapsamı

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ
Lansman Toplantısı

BAKKA

Araştırma Çerçevesi

Çalışmanın Amacı

- TR81 Bölgesinin Karadeniz'e Kıyısı olan ülkeler ile ticaretinin incelenmesi, mevcut durum ve hedef pazar boyutunda potansiyel alanların tespiti ve gelişme önerileri

Analize Konu Ülkeler

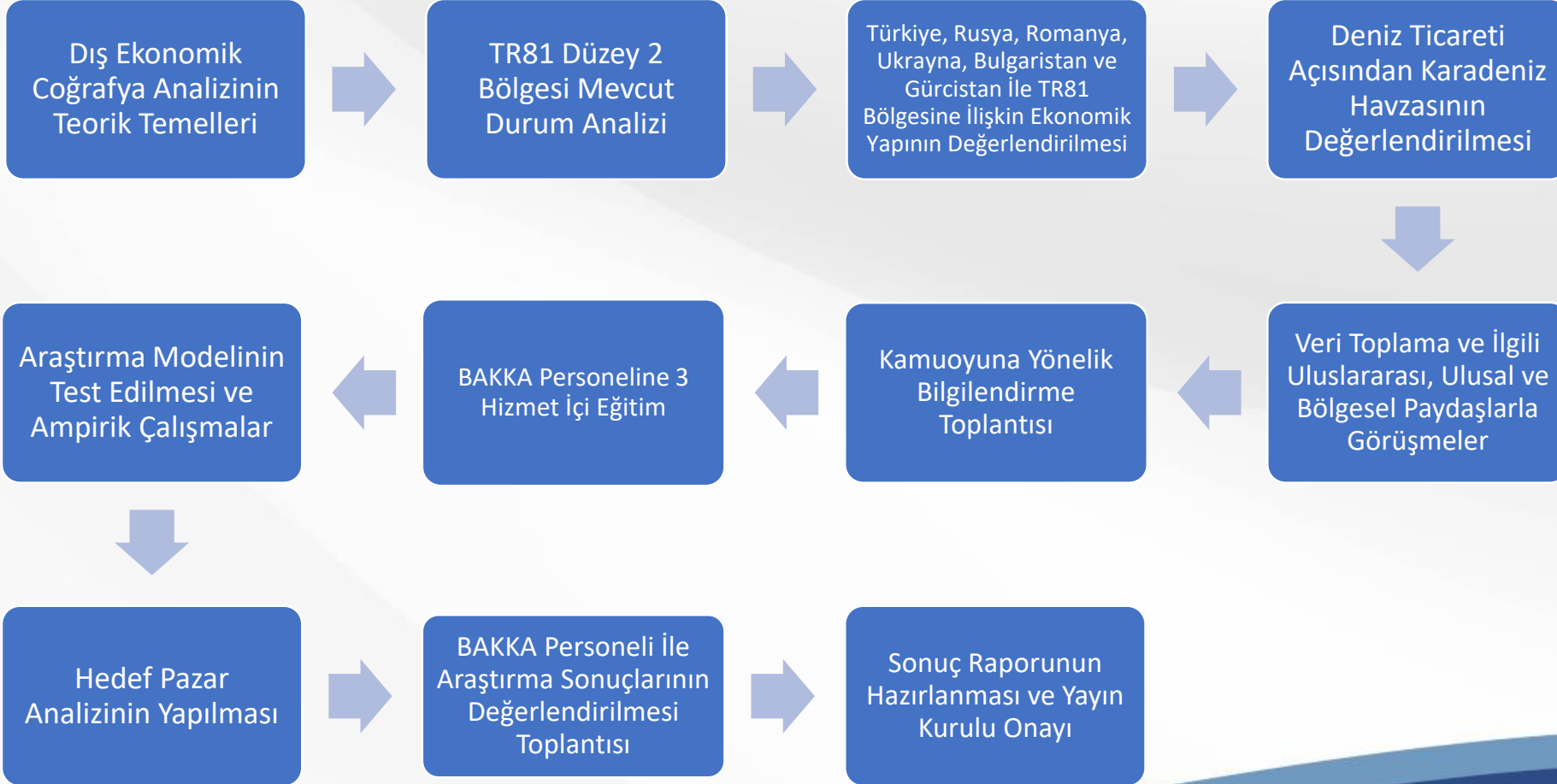
- Rusya, Romanya, Ukrayna, Bulgaristan, Gürcistan
- Türkiye ve TR81 Düzey 2 Bölgesi (Zonguldak, Karabük, Bartın)

Araştırma Çerçevesi

Çalışmanın Kapsamı

- Teorik çerçevede Dış Ekonomik Coğrafya ve ilgili literatür
- TR81 Düzey 2 Bölgesinin seçilmiş ekonomik parametrelere göre mevcut durumu
- TR81 Düzey 2 Bölgesinin Karadeniz coğrafyası ile dış ticaret ilişkileri ve deniz ticareti açısından mevcut durum
- Makro ve mikro veri setleri üzerinden ampirik bir modelleme ile bölge ülkeleri arasındaki ilişkinin testi
- Hedef 5 pazar için ana ürün grupları bazında pazar analizleri
- Sonuç ve değerlendirme

Araştırmanın Yol Haritası

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ
Lansman Toplantısı

BAKKA

Kavramsal Çerçeve, Literatürdeki Çalışmalar, Araştırmanın Modeli ve Ampirik Bulgular

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

BAKKA

Kavramsal Çerçeve

Bölgesel kalkınma: Doğal kaynak varlığı, emeğin niteliği ve miktarı, sermaye mevcudiyeti ve erişimi, üretken ve genel yatırımlar, girişimcilik kültürü ve tavrı, fiziksel altyapı, sektörel yapı, teknolojik altyapı ve ilerleme, açık fikirli kamu destek sistemleri gibi faktörlerle sosyo-ekonomik çeşitliliğe sahip çok boyutlu bir kavram

Açık ekonomi modellerinin belirlenmesi ve **küreselleşme** ile gündeme gelen **dış ekonomik coğrafya**

Amaç: Dünya için dünya çapında, rekabetçi üretim-dağıtım mekanizmalarının kurulması

Kavramsal Çerçeve

Dış ekonomik coğrafya analizi:

- Temelde ülke veya bölgenin dış ülke veya bölgelerle entegresini sağlama çabasıdır.
- Ekonomik entegrasyon teorilerinden ve dünyada yaşanmakta olan ekonomik entegrasyon pratiği ile değerlendirilmeli

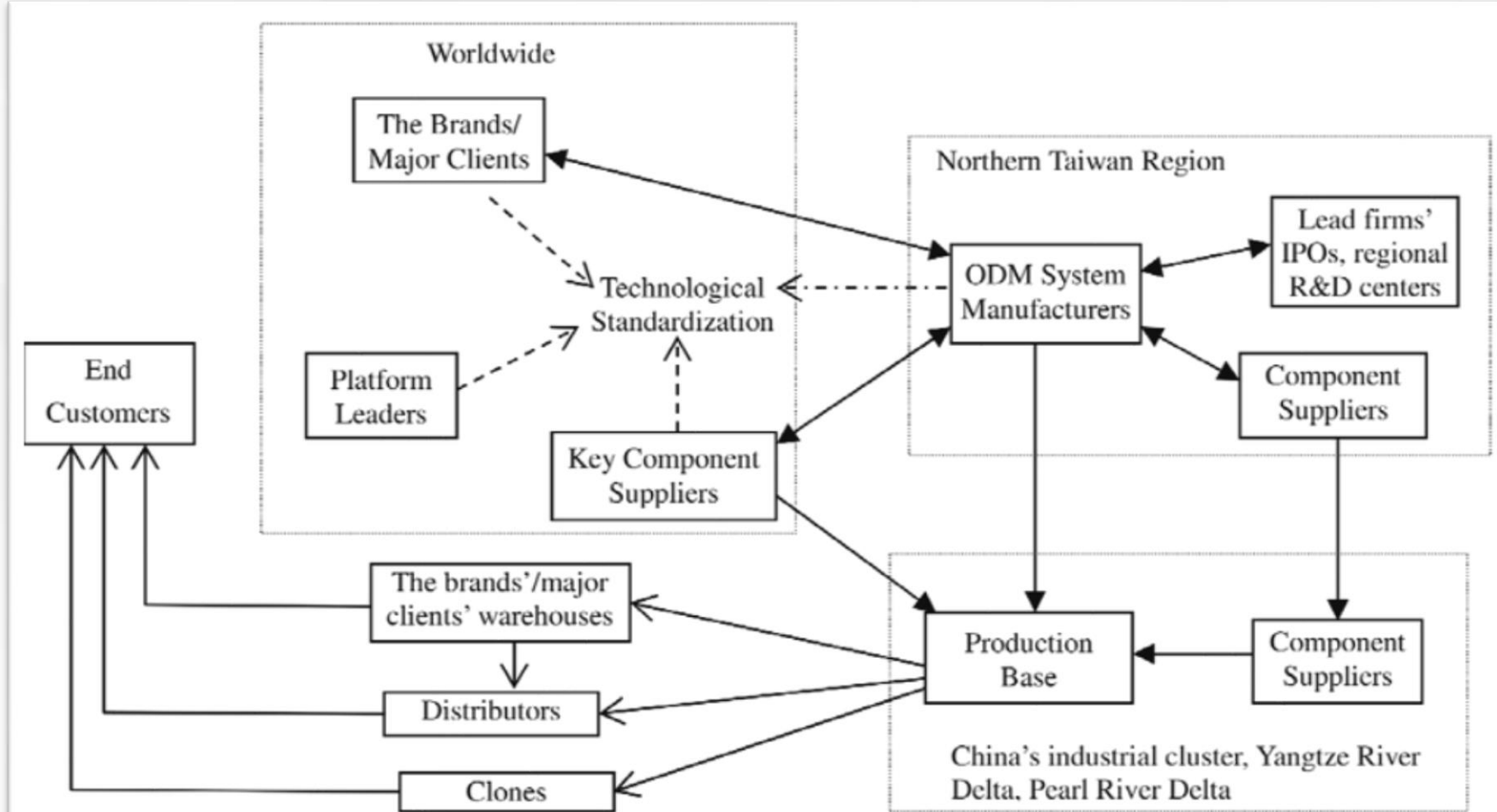
Ekonomik entegrasyon:

- Ülkeler arası ayrımcılığın ortadan kaldırılması, üretim ve tüketim yapılarının standartlaşarak benzeştirilmesi ve işbölümü uzmanlaşma şeklinde organize edilme çabası

1990'lı yıllar → İmalat gelirin çok büyük bir kısmı küresel üretim zincirleri tarafından yaratılmakta → Bu zincirlere üst halkalardan girebilen gelirden daha çok pay almakta

Kavramsal Çerçeve-Küresel Üretim Ağları

Figure 1.

The illustration of PC industry's global production networks. Source: adapted from Yang and Coe (2009).

Kavramsal Çerçeve

Dış ekonomik coğrafya

- Ülkelerin ekonomik ilişkileri bulunabilecek olan coğrafi bölgelerin sahip oldukları ekonomik yapı

Ekonomik yapı

- Ülkelerin milli gelirleri, nüfus yapısı, sanayileşme düzeyleri, piyasalarındaki rekabet düzeyi, mevcut sektörler vs. gibi birçok ekonomik mevcut ve potansiyel olguları

Dış ekonomik coğrafya analizi

- Ülkelerin ekonomik ilişki içinde oldukları veya olabilecekleri bölgelerdeki mevcut ve potansiyel ekonomik yapıların analizi

Dış Ekonomik Coğrafya Analizi Aşamaları

1) Ülkenin kendi ekonomik coğrafyası (Arz ve talep yapısı, coğrafi özellikleri, sanayileşme düzeyi vs.) ve muhtemel ilişki kurulabilecek diğer ülkelerin ekonomik coğrafi yapılarının mevcut durumları ve gelecek potansiyelleri analiz edilir

2) Mevcut duruma göre kurulabilecek yeni ticari ilişkiler tespit edilir ve sektör bazında, gerek kamu gerek özel kesim işbirlikleri ile diğer ülkeleri de içine alacak enformasyon ağlarının kurulumu yapılır

3) Mevcut potansiyeli yükseltmek için altyapı, üretim ve beşeri sermaye yatırımları, kurumsal ve yasal düzenlemeler, yeni uluslararası anlaşmalar vs. gibi büyük çapta ve uzun soluklu atılımların ne olması gerektiği, önceliklerin nerelere verilmesi gerektiği analiz edilir

Dış Ekonomik Coğrafya Literatürü

Sanayinin beşiği *Avrupa sanayisinin dış potansiyelini* araştırma çalışmalarına sistematik olarak ilk başlayan bölge

Clark, Wilson, & Bradley (1969) Batı Avrupa için sanayi gelişme potansiyelini *merkez-çevre modeli* ile araştırmıştır.

Keeble, Owens, & Thompson (1982)
Avrupa Topluluğu için ekonomik potansiyel analizi

Temel amaç: Bölgenin ekonomik cazibesini göstermek ve AT ekonomik aktivitesinin üye ülkelere potansiyel etkisini analiz etmek

Dış Ekonomik Coğrafya Literatürü

Avrupa Birliğinin Doğu Avrupa'ya doğru genişlemesi ve merkez ülkelerin sanayilerinin belirli oranda bu bölgelere kayması → Bu bölgelerdeki nisbi düşük sanayileşme seviyesi → Merkez ve Doğu Avrupa → 2000'li yıllarda teorik çalışma ve politik uygulamalarda odak noktası (Ciestik ve Ryan, 2003)

Güncel literatürde Ukrayna'ya yönelik bir çok çalışma göze çarpmakta ↓

(Melnyk, 2008; Gudz vd., 2020; Cieślik ve Murawska,2021)

- Mevcut sanayi durumu ve diğer ekonomik potansiyelleri araştırılmış
- Küresel zincirlere dahil olma tartışılmış veya yolları araştırılmış
- Tüm bölgelerin ve paydaşların birlikte hareket etme gereklilikleri üzerinde durulmuş
- Potansiyel bölgeler ile yatay ve dikey sektörel eşleştirmeler yapılmış

Dış Ekonomik Coğrafya Literatürü

DECA analizleri Türkiye’de çoğunlukla kalkınma ajanslarınca çalışıldı

- 2011 → Dicle Kalkınma Ajansı ve Türkiye Araştırma Vakfı → TRC3 Bölgesine ait Dış Ekonomik Çevre Analizi
- 2015 → Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı → TR63 Bölgesi Dış Ekonomik Çevre Analizi
- 2018 → Serhat Kalkınma Ajansı → TRA2 Bölgesi Dış Ticaretinin Gelişimi ve Dış Ekonomik Çevre Analizi
- 2022 → Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı → Karadeniz’e Kıyısı Olan Ülkelere Yönelik Dış Ekonomik Coğrafya Analizi

Araştırma Modeli

Çalışma modeli oluşturulurken **“TR81 Bölgesi İhracatı Dış Ekonomik Coğrafyadan Etkilenir”** temel hipotezi dikkate alınmıştır ve buna uygun değişkenler belirlenmiş, ilgili değişkenlere ait bölge ve zaman bağlı değişen veriler derlenerek veri seti oluşturulmuştur.

Kısaltma		Açıklama
Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	
IHTR81 (TR81 Bölgesi İhracatı)	KBG	Kişi Başı Gelir
	RKUR	Reel Kur
	DÜTG	Dış Ülke Gelir
	DÜİH	Dış Ülke İhracat
	DÜİT	Dış Ülke İthalat

Araştırma Modeli

Ekonometrik Analiz

Ülkeler yalnızca nihai mal için talepte bulunmazlar. Kendi üretim süreçlerinde kullanacakları girdileri de yurt dışından almak isteyebilirler.

Eğer dış ülkenin ihracatı ile TR81 bölgesi ihracatı arasında bir ilişki var ise bu o ülkeye yönelik ihracat potansiyelini de gösterir.

Nihai malların talebini ve bölgeler arasındaki tamamlama ilişkisini gösteren dış ülke ihracatı ile TR81 bölgesi ihracatı arasında ilişkinin bulunabilmesi o ülkenin dış ekonomik coğrafya potansiyelinin bir diğer göstergesidir.

Ampirik Bulgular

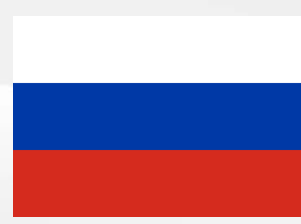
Her ülkenin potansiyeli standart model çerçevesinde ayrı ayrı tespit edildi

Modellerin sağlamlık testi için → kontrol değişkenleri (RKUR, KBGTR81) çok büyük oranda anlamlı ve literatürde beklenen yönde sonuç vermekte

(Yalnızca Romanya ve Gürcistan için kurulan modelde KBGTR81 anlamlı değil)

Sonuç: Modelin kurgusu ve seçilen çözümleme yöntemi → güvenilir

Ampirik Bulgular(Rusya)

TR81
Bölgesinin
ihracatında
Rusya etkilidir

Rusya'nın geliri ve
ithalatı → TR81
bölgesi ihracatını →
istatistiksel olarak
anamlı ve pozitif
etkiler

Rusya
ekonomisinde
büyüme &
Rusya'nın artan
ithalatı → TR81
Bölgesi ihracatına
olumlu yansır

Rusya ihracatı bizim
ihracatımız üzerinde
anamlı etkilere sahip
değil (*Rusya ihracatının
büyük kısmı doğal kaynak
niteliğinde ürünler
olduğundan ve bizim
sanayimizden fazla girdi
kullanmadığından*)

Ampirik Bulgular (Romanya)

Bölgemiz ihracatı için Romanya'ya ait değerlerin tamamı anlamlı

Romanya ekonomisinin de hem üretim için girdi hem tüketim ürünleri ihtiyaçlarını bölgemizden karşılanabilmektedir.

Romanya'nın ihracatının ve milli gelirinin artması bölgemiz ihracatını olumlu etkilerken ithalatı olumsuz yönde etkiler.

Bu durum özellikle tüketim ürünlerinde Romanya'nın rakip ülke mallarına kaydığı şeklinde yorumlanabilir.

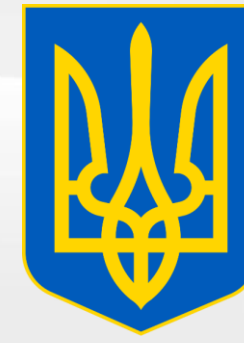
DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

BAKKA

Ampirik Bulgular(Ukrayna)

Bölgemiz ihracatı için Ukrayna'ya ait değerlerin tamamı anlamlı

Ukrayna ekonomisinde hem üretim için girdi hem tüketim ürünleri ihtiyaçları bölgemizden karşılanabilir

Ukrayna ekonomisinin büyümesi bölgemiz ihracatına olumlu yansır

Rusya ile siyasi sorunların azalmasından sonraki dönemlerde büyüme potansiyeli yüksek olabilecek olan Ukrayna ekonomisine odaklanmak bölge ihracatı için olumlu

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

BAKKA

Ampirik Bulgular(Bulgaristan)

TR81 Bölgesi ihracatı Bulgaristan'ın ihracatından ve ithalatından etkilenir

Bulgaristan ekonomisi dışa açıldıkça TR81 Bölgesi mallarından daha fazla talep etmektedir

Bulgaristan üretimi için girdi sağlayabiliyoruz ve tüketim ürünlerinde ülke ihtiyaçlarını karşılayabilme potansiyelimiz var

Bulgaristan GSYİH ile bölgemiz ihracatı arasında anlamlı ilişkilere rastlanılmamıştır.

Bu durum Bulgaristan'ın düşük düzeyde ve belirgin fark yaratmayan büyüme yapısından kaynaklanabilir.

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

BAKKA

Ampirik Bulgular(Gürcistan)

TR81 Bölgesi ihracatı için Gürcistan'a ait değerlerin tamamı anlamlı

Gürcistan'ın ekonomik büyümesi, ihracat ve ithalat artışı bölgemiz ihracatına olumlu yansır.

TR81 Bölgesindeki sektörler Gürcistan'a uyumludur

Her iki ülkedeki üretimin artması, Gürcistan ekonomisinin büyümesi bölgemiz için önemli potansiyel yaratmaktadır.

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

BAKKA

Analiz Sonuçlarına Yönelik Değerlendirme

Tüm ülke sonuçları toplu olarak değerlendirildiğinde:

- TR81 Bölgesi ihracatının dış ekonomik coğrafyasındaki gelişmelerden etkilendiği, bu coğrafyanın ihtiyaçlarına karşılık verebilecek üretim altyapısına belirli oranda sahip olduğu
- Bahsi geçen ülkelerin TR81 Bölgesi için önemli bir gelişme potansiyeli ortaya koyduğu
- Doğru sektörlere yapılacak yatırımlar ve dış pazarın daha detaylı analizi sonucunda TR81 Bölgesindeki ihracatın önemli ölçülerde arttırılabileceği
- Ülkelerin çoğunun ihracatının bölge ihracatımıza olumlu katkı sağladığı sonucu ise hedef pazarlar ve potansiyel ürünler belirlenirken yalnızca tüketim ürünlerine odaklanılmaması gerektiği aynı zamanda diğer ülkelerin sanayilerine gidi sağlayabilecek ürünlerinde dikkate alınması gerektiği
- Ülkeler için ayrı ayrı kurulan modellerin tamamında reel döviz kuru ile bölge ihracatı arasındaki ilişkinin negatif çıkması → düşük değerli Türk Lirası kuru bölge ihracatına katkı sağlamakta

Deniz Ticareti Açısından Karadeniz Havzası

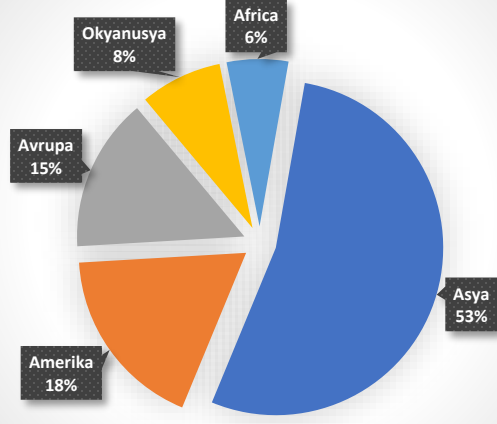
DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ
Lansman Toplantısı

BAKKA

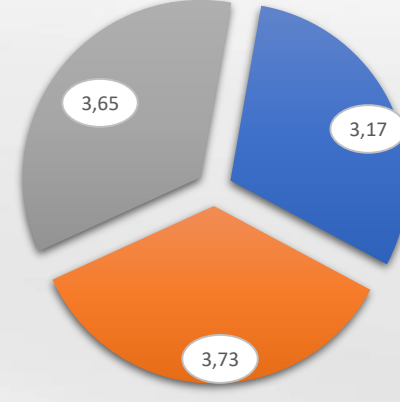

Deniz Ticareti Açısından Karadeniz Ülkeleri

Dünya Deniz Ticaretinin Kıtalar Göre Dağılımı, 2020

Karadeniz Ülkeleri Dünya Ticaretindeki Payı, 2020 (%)

■ GSYH (\$) ■ Mal ihracatı (\$) ■ Mal ithalatı (\$)

TÜRKİYE DENİZCİLİK SEKTÖRÜ GÖRÜNÜMÜ 2020

Karadeniz'e Kıyısı Olan Ülkelerin Dünyadaki Payı

Göstergeler	Türkiye	Bulgaristan	Gürcistan	Romanya	Rusya	Ukrayna
Nüfus	1,08	0,09	0,05	0,25	1,87	0,56
Kıyı şeridi (km)	0,50	0,03	0,02	0,04	6,75	0,30
GSYH (\$)	0,85	0,08	0,02	0,29	1,75	0,18
Mal İhracatı (\$)	0,96	0,18	0,02	0,40	1,89	0,28
Mal ithalatı (\$)	1,23	0,20	0,05	0,52	1,35	0,30
Ulusal Bayraklı Filo (DWT)	0,34	0,01 den daha az	0,01 den daha az	0,01 den daha az	0,48	0,02
Ulusal Bayraklı Filo (\$)	0,38	0,01 den daha az	0,01 den daha az	0,01 den daha az	0,65	0,01 den daha az
Filo Mülkiyeti (DWT)	1,37	0,09	0,01 den daha az	0,05	1,13	0,15
Filo Mülkiyeti (\$)	1,07	0,06	0,01 den daha az	0,03	1,05	0,07
Gemi Yapımı (GT)	0,18	0,01 den daha az	Veri yok	0,06	0,42	0,01 den daha az
Gemi Geri Dönüşüm (GT)	9,19	Veri yok	Veri yok	0,01 den daha az	0,01 den daha az	0,01 den daha az
Deniz Adamı	1,23	1,65	0,52	1,53	8,36	5,49
Konteyner Liman Kapasitesi (TEU)	2,34	0,03	0,03	0,08	0,60	0,13
Port Calls: Konteyner Gemileri	2,52	0,08	0,06	0,12	0,91	0,19
Port Calls: Sıvı Kütle Yük	1,33	0,15	0,08	0,15	4,72	0,15
Part Calls: Kuru Dökme Yük	4,70	0,41	0,15	0,77	7,07	1,36
Port Calls: Kuru Yük	1,58	0,13	0,03	0,27	2,45	1,00
Port Calls: LPG	1,38	0,14	0,04	0,14	0,55	0,29
Port Calls: LNG	1,14	Veri yok	Veri yok	Veri yok	4,39	Veri yok

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

BAKKA

Rusya

LINER SHIPPING CONNECTIVITY

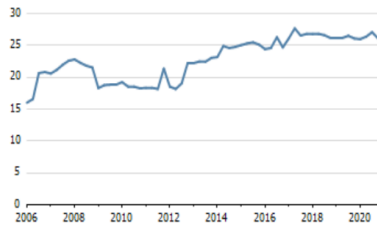
Bilateral connectivity index - Top 10 partners in 2020¹¹

Can only take values between 0 (minimum) and 1 (maximum)

Liner shipping connectivity index¹¹

Maximum 2006=100 for China

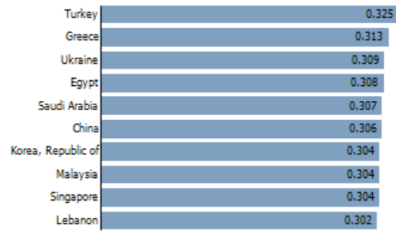

Romanya

LINER SHIPPING CONNECTIVITY

Bilateral connectivity index - Top 10 partners in 2020¹¹

Can only take values between 0 (minimum) and 1 (maximum)

Liner shipping connectivity index¹¹

Maximum 2006=100 for China

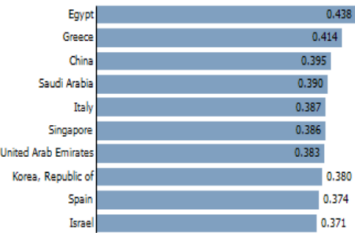

Türkiye

LINER SHIPPING CONNECTIVITY

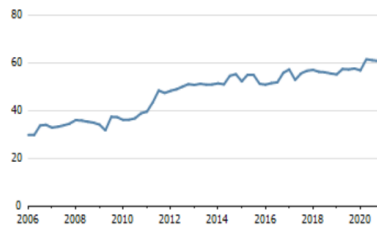
Bilateral connectivity index - Top 10 partners in 2020¹¹

Can only take values between 0 (minimum) and 1 (maximum)

Liner shipping connectivity index¹¹

Maximum 2006=100 for China

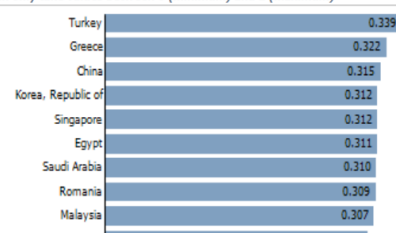

Ukrayna

LINER SHIPPING CONNECTIVITY

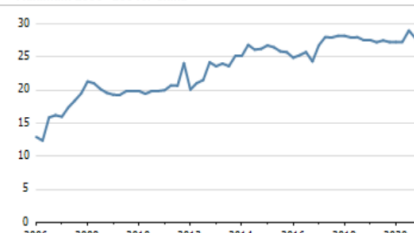
Bilateral connectivity index - Top 10 partners in 2020¹¹

Can only take values between 0 (minimum) and 1 (maximum)

Liner shipping connectivity index¹¹

Maximum 2006=100 for China

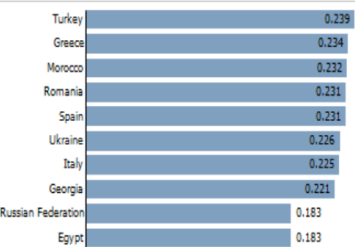

Bulgaristan

LINER SHIPPING CONNECTIVITY

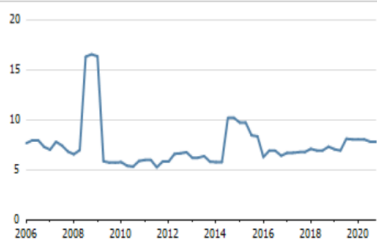
Bilateral connectivity index - Top 10 partners in 2020¹¹

Can only take values between 0 (minimum) and 1 (maximum)

Liner shipping connectivity index¹¹

Maximum 2006=100 for China

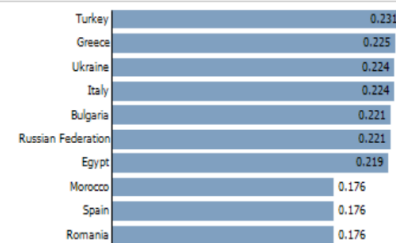

Gürcistan

LINER SHIPPING CONNECTIVITY

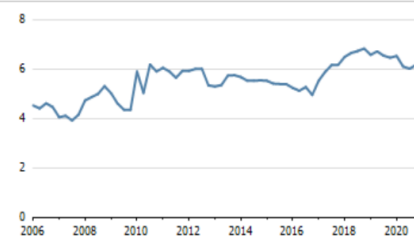
Bilateral connectivity index - Top 10 partners in 2020¹¹

Can only take values between 0 (minimum) and 1 (maximum)

Liner shipping connectivity index¹¹

Maximum 2006=100 for China

Karadeniz
Kıyı
Ülkelerinin
Deniz
Ticaretinin
Küresel
Ağlara
Bağlantı
Endeksi
Görünümü,
2020

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ
Lansman Toplantısı

BAKKA

Hedef Ülkeler Bazında Liman Başkanlıkları Deniz Ticareti -Yük

Liman Başkanlıkları	Yükleme				Boşaltma			
	İhracat	Kabotaj	Transit	Toplam	İthalat	Kabotaj	Transit	Toplam
Zonguldak	1265494	221437	0	1486931	9742303	137780	0	9880083
Kdz. Ereğli	1257757	627174	0	1884931	7591726	1201591	0	8793317
Bartın	938647	48433	0	987080	930387	66568	0	996955
Toplam	3461898	897044	0	4358942	18264416	1405939	0	19670355
Türkiye	138902823	29763556	60490257	229156636	226539472	29033828	11912715	267486015
TR81/Türkiye	2,49	3,01	0,00	1,90	8,06	4,84	0,00	7,35

ÜLKE	Yükleme			Boşaltma		
	İhracat	Transit	Toplam	İthalat	Transit	Toplam
Bulgaristan	1276719	566825	1843544	2587893	655739	3243632
Gürcistan	1025101	1084238	2109339	1514715	427969	1942684
Romanya	3611431	751640	4363071	3146899	756717	3903616
Rusya	3121770	619791	3741561	51560330	1638988	53199318
Ukrayna	4312758	1930506	6243264	9143699	1522429	10666128
Karadenize Kıyı Ülkeler Toplam	13347779	4953000	18300779	67953536	5001842	72955378
Toplam Türkiye	138902823	60490257	199393080	226539473	11912715	238452188
Karadeniz Ülkeleri/Türkiye	9,61	8,19	9,18	30,00	41,99	30,60

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

BAKKA

Liman Başkanlıkları ve Hedef Ülkeler Bazında Deniz Ticareti - Konteyner

Liman Başkanlıkları	Yükleme				Boşaltma			
	İhracat	Kabotaj	Transit	Toplam	İthalat	Kabotaj	Transit	Toplam
Kdz. Ereğli	18	0	0	18	0	0	0	0
Samsun	27752	22126	0	49877,5	47039	9365	0	56404
Trabzon	381	5206	0	5587	114	0	0	114
Karadeniz Toplam	28151	27332	0	55482,5	47153	9365	0	56518
Türkiye	4618225	370088	915704	5904017,3	4480472	361264	880897	5722633
Karadeniz/Türkiye	0,61	7,39	0,00	0,94	1,05	2,59	0,00	0,99

ÜLKE	Yükleme			Boşaltma		
	İhracat	Transit	Toplam	İthalat	Transit	Toplam
Bulgaristan	51147	45431	96578	50054	49563	99617
Gürcistan	73563	90589	164152	130370	31929	162299
Romanya	86954	45221	132175	58173	63474	121647
Rusya	118143	43245	161387	123202	101152	224354
Ukrayna	85534	84203	169737	57364	89647	147011
Karadenize Kıyı Ülkeler Toplam	415341	308688	724029	419163	335765	754928
Toplam Türkiye	4618225	915704	5533929	4480472	880897	5361369
Karadeniz Ülkeleri/Türkiye	8,99	33,71	13,08	9,36	38,12	14,08

Karadeniz'e Kıyısı Olan Ülkelere Yönelik Hedef Pazar Analizi

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

BAKKA

RUSYA

Geniş coğrafyaya, zengin doğalgaz, petrol ve maden kaynakları, geniş tarım ve orman arazisi → Dünyada önemli bir hammadde sağlayıcısı

Rusya'nın başlıca ihracat ürünü: Mineral yakıtlar, mineral yağlar ürün grubu

Bu ürün grubu 2015, 2016 ve 2020 yıllarında büyük düşüş yaşasa da 2021 itibariyle yeniden artış göstermeye başlayarak 211,5 milyar \$'lık hacme ulaşmıştır

Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla Rusya ile Türkiye arasındaki diplomatik ilişkilerin gelişmesi → iki ülke arasındaki ticari aktivitelerin de gelişmesi

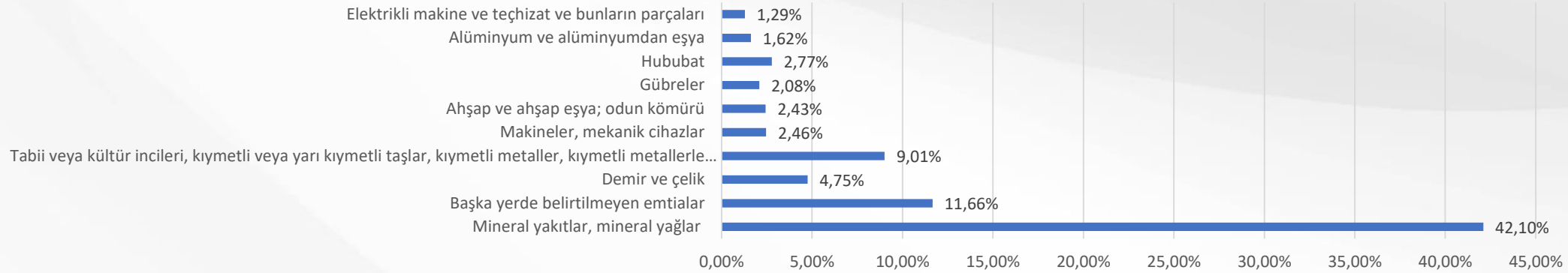
2013 yılına kadar artış gösteren ikili ticari faaliyetler, 2014 yılında gerek petrol fiyatlarındaki ani düşüş gerekse Kırım meselesine bağlı olarak iki ülke arasındaki ticaret hacmi daraldı. 2015 yılının Kasım ayında Rus uçağının Türkiye tarafından düşürülmesinin yarattığı kriz → Rusya'nın Türkiye'den gerçekleştirdiği ithalat durma noktasına geldi

2016 yılında Türk Akımı Doğalgaz Boru Hattı Projesi ve 2017 yılında Türkiye ile ticareti aksatacak kısıtlamaların kaldırılmasıyla iki ülke arasındaki ticaret yeniden canlandı. Türkiye geçtiğimiz 10 yıl içerisinde Rusya'nın en çok ihracat gerçekleştirdiği ilk 10 ülke arasında yer almakta

2022 → Rusya Federasyonu Tarafından Ukrayna'ya Yönelik Başlatılan Askeri Operasyon

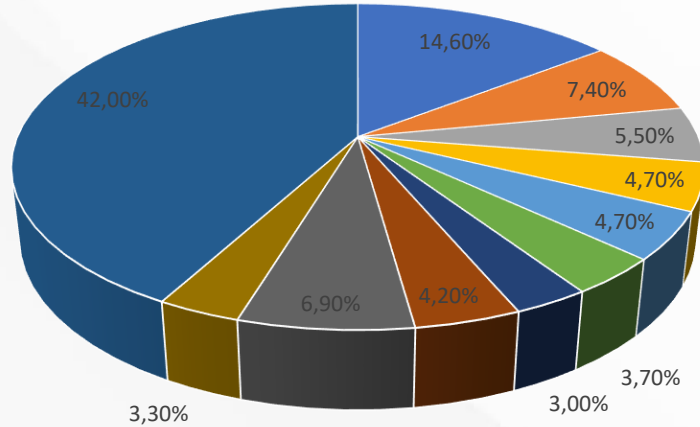
Rusya Ürün Bazında İhracat (2020)

ÜRÜN GRUBU	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mineral yakıtlar, mineral yağlar	262,6	352,1	368,8	372,0	346,1	168,7	134,7	173,2	237,5	220,8	142
Başka yerde belirtilmeyen emtialar	28,7	41,4	0,017	0	11,6	55,3	45,2	52,8	63,7	55,2	39,3
Demir ve çelik	18,7	21,9	22,6	20	20,5	14,9	14,1	18,7	23,3	18,1	16

Rusya Ülke Bazında İhracat (2020)

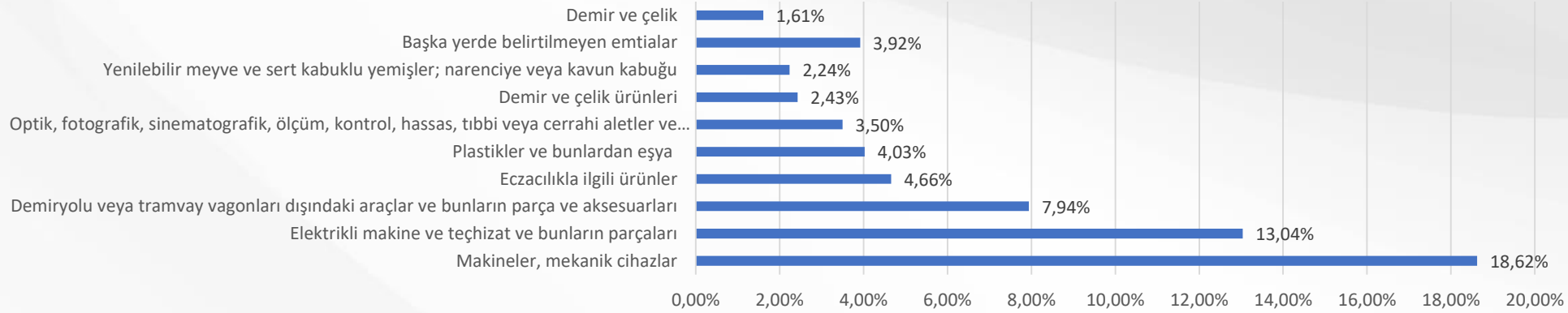
ÜLKE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Çin	19,7	34,6	35,7	35,6	37,4	27,3	28	38,9	56	56,7	49,1
Hollanda	53,2	61,2	76	69,2	66,6	38,6	29,2	35,6	43,4	44,7	24,8
Almanya	15,8	22,7	24,0	22,9	24,9	24,6	21,2	25,7	34	28	18,6
Türkiye	13,9	15	16,1	15,1	14,7	19,1	13,6	18,2	21,3	21	15,9
Belarus	18	24,9	21,3	16,8	16,5	15	14	18,4	21,8	20,5	15,9

- Çin
- Hollanda
- Almanya
- Türkiye
- Belarus
- Kore
- İtalya
- Kazakistan
- Birleşik K.
- ABD
- Diğer

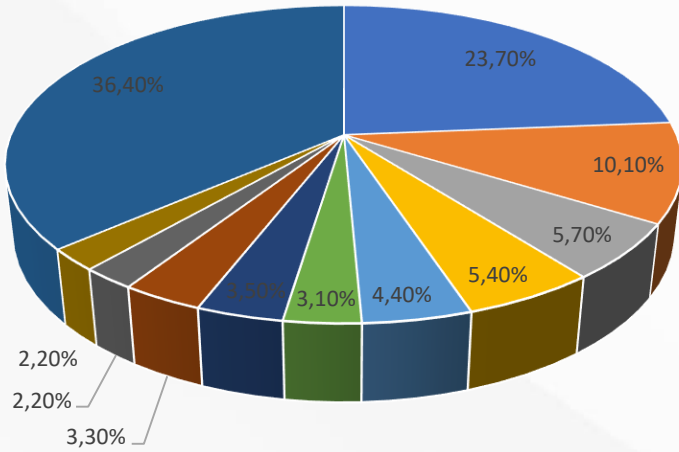
Rusya Ürün Bazında İthalat (2020)

ÜRÜN GRUBU	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Makineler, mekanik cihazlar	36,9	51,6	57,8	56,9	52,1	33,3	35,3	45,2	43,6	43,2	43,1
Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların parçaları	25,7	30,9	35,5	35,5	33,7	20,6	21,5	26,7	29,9	29,7	30,2
Demiryolu veya tramvay vagonları dışındaki araçlar ve bunların parça ve aksesuarları	22,6	37,8	44,6	40,1	31,4	14,9	15,6	21,3	23,6	23,7	18,4

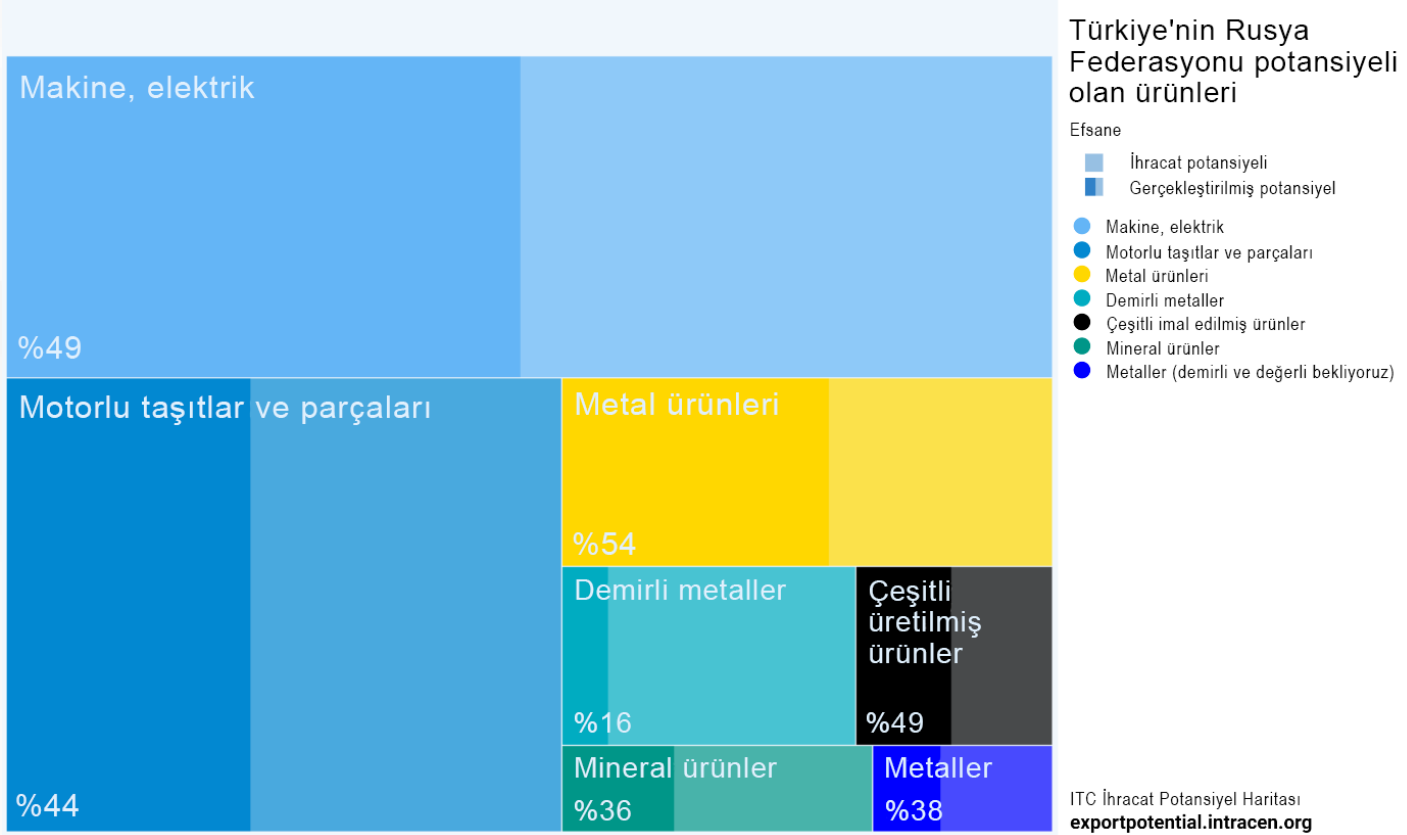
Rusya Ülke Bazında İthalat (2020)

ÜLKE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Çin	38,9	48	51,7	53,1	50,8	34	38	48	52,2	54,1	54,9
Almanya	26,6	37,4	38,2	37,9	32,9	19,9	19,4	24,2	25,5	25,1	23,3
ABD	9,8	12,8	15,5	16,7	18,5	10,8	11	12,6	12,6	13,4	13,2
Belarus	9,9	14,5	12,9	13,9	12,3	8,4	9,4	11,7	12,1	12,8	12,6
İtalya	10	13,2	13,4	14,5	12,6	8,1	7,8	10,1	10,5	10,9	10,2

- Çin
- Almanya
- ABD
- Belarus
- İtalya
- Japonya
- Fransa
- Güney Kore
- Kazakistan
- Türkiye

Türkiye'nin Rusya İhracat Potansiyeli

ROMANYA

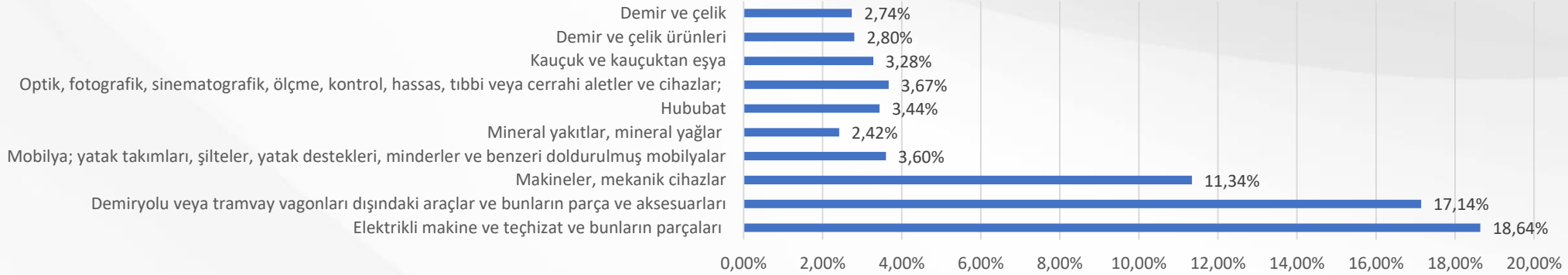
Romanya'nın 2007 yılında Avrupa Birliği'ne tam üyeliği ile birlikte Ortak Ticaret Politikasına uyum sağlamıştır. Romanya ihracatının büyük kısmını Avrupa Birliği ülkelerine gerçekleştirmektedir.

Romanya'nın dış ticaret hacmi 10 yıllık süreç içerisinde iniş çıkışlar yaşamıştır. Aynı durum ihracat, ithalat ve dış ticaret açığı için de geçerlidir. 2020 yılında dış ticaret açığı sürekli artışla 21 Milyar \$'a ulaşmış durumdadır.

2015 yılı itibariyle Romanya'nın ihracatının azalması ve Türkiye'den ithalatının artmasıyla birlikte Romanya ikili dış ticaret dengesinde açık vermeye başlamıştır. Bu durum Türkiye adına pozitif yorumlanabilir. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Türkiye-Romanya İş Konseyi Başkanı Ömer Süssli, Haziran 2020'de yaptığı açıklamasında 10 Milyar \$'lık ticaret hacmi hedefinin çok yakında yakalanacağını ifade etmiştir.

Romanya Ürün Bazında İhracat (2020)

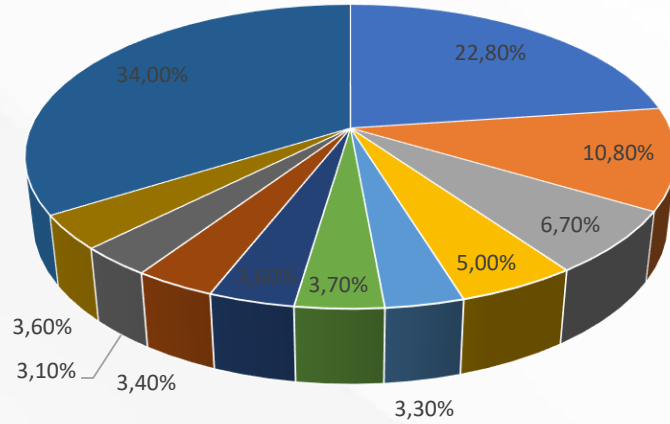
ÜRÜN GRUBU	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların parçaları	9.135	11.279	9.145	9.818	10.849	10.339	11.706	12.337	14.055	13.635	13.242
Demiryolu veya tramvay vagonları dışındaki araçlar ve bunların parça ve aksesuarları	6.151	7.502	7.437	9.397	9.902	8.815	9.795	11.478	13.861	13.079	12.180
Makineler, mekanik cihazlar	4.147	5.458	5.525	6.747	7.316	6.525	7.013	7.746	8.931	8.888	8.055

Romanya Ülke Bazında İhracat (2020)

ÜLKE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Almanya	8.928	11.687	10.762	12.215	13.440	11.969	13.675	16.217	18.391	17.343	16.193
İtalya	6.878	8.099	7.033	7.606	8.332	7.561	7.400	7.961	9.169	8.722	7.645
Fransa	4.115	4.688	4.052	4.461	4.733	4.124	4.589	4.776	5.686	5.330	4.782
Macaristan	2.364	3.501	3.110	3.257	3.536	3.259	3.295	3.320	3.909	3.723	3.547
Birleşik K.	1.788	2.015	2.085	2.698	2.860	2.641	2.754	2.890	3.400	2.889	2.377

- Almanya
- İtalya
- Fransa
- Macaristan
- Birleşik K.
- Polonya
- Bulgaristan
- Türkiye
- Çekya
- Hollanda

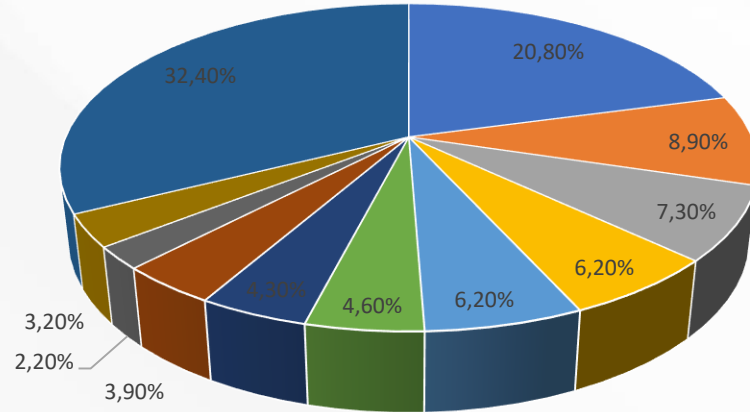
Romanya Ürün Bazında İthalat (2020)

ÜRÜN GRUBU	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların parçaları	10.169	11.565	9.953	11.193	11.393	10.583	11.645	13.208	15.079	14.629	14.397
Makineler, mekanik cihazlar	7.098	8.785	8.677	9.019	9.805	9.276	9.305	10.454	12.206	11.559	11.352
Demiryolu veya tramvay vagonları dışındaki araçlar ve bunların parça ve aksesuarları	4.073	5.304	4.921	5.349	6.330	6.150	7.084	7.814	9.718	9.619	8.304

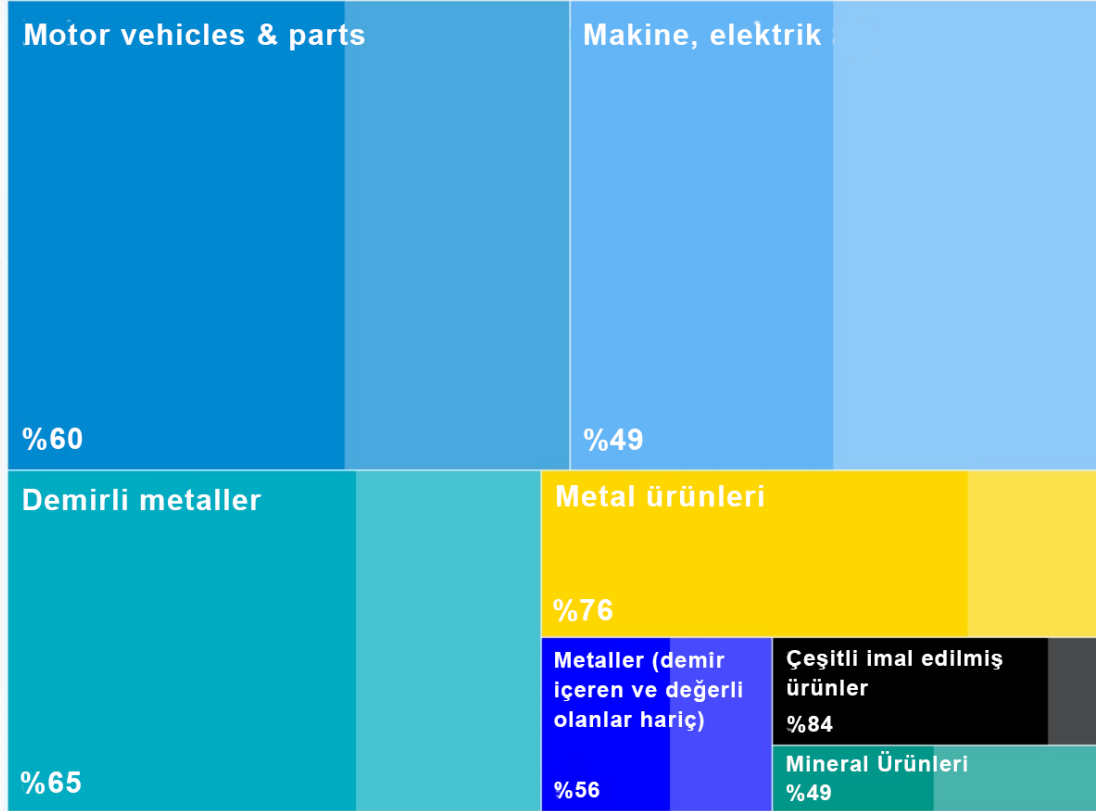
Romanya Ülke Bazında İthalat (2020)

ÜLKE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Almanya	10.361	13.049	12.220	13.690	14.871	13.846	15.291	17.127	20.025	19.506	19.172
İtalya	7.195	8.710	7.711	8.079	8.445	7.619	7.666	8.581	9.198	8.830	8.231
Macaristan	5.382	6.650	6.319	6.048	6.100	5.552	5.601	6.379	6.717	6.808	6.748
Polonya	2.318	3.024	2.998	3.264	3.600	3.384	3.833	4.659	5.439	5.776	5.677
Çin	3.381	3.524	2.687	2.620	3.149	3.205	3.818	4.252	5.210	5.094	5.744

- Almanya
- İtalya
- Macaristan
- Polonya
- Çin
- Fransa
- Türkiye
- Hollanda
- Rusya
- Avusturya
- Diğer

Türkiye'nin Romanya İhracat Potansiyeli

Türkiye'nin Romanya'ya potansiyeli olan ürünleri

Efsane

- Ihracat potansiyeli
- Realized potential
- Motor vehicles & parts
- Makine, elektrik
- Demirli metaller
- Metal ürünleri
- Metaller
- Çeşitli imal edilmiş ürünler
- Mineral ürünleri

ITC İhracat Potansiyel Haritası
exportpotential.intracen.org

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

BAKKA

UKRAYNA

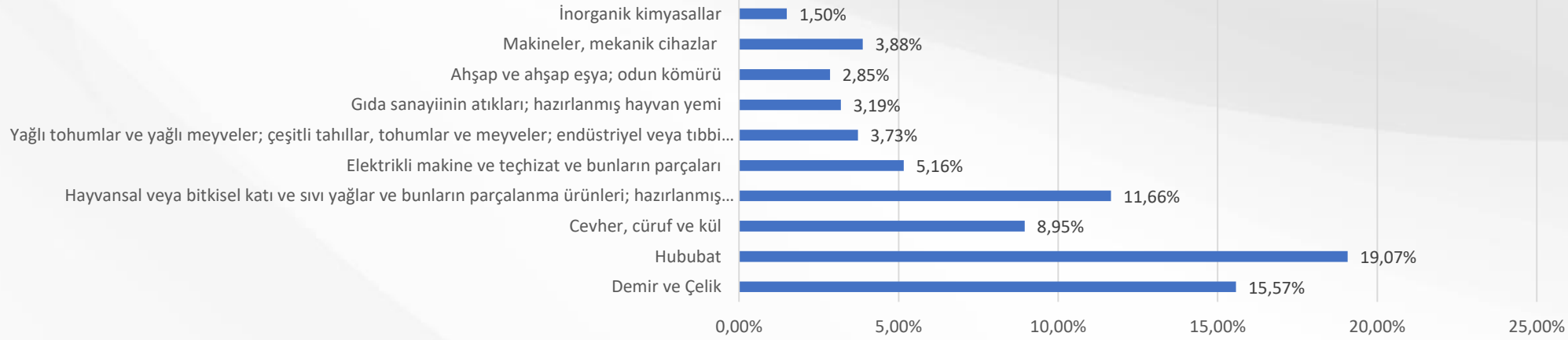
Sovyetler Birliği'nden ayrılış ve bağımsızlık (1991) → 2000'li yılların başına kadar serbest piyasa ekonomisine geçiş sancuları → 2000 – 2007 ülkenin önemli ihracat kalemi demir-çelik ürün grubuna talebin artması → hızlı ekonomik büyüme → 2008 yılı küresel ekonomik kriz ile büyük düşüş → 2010 yeniden toparlanma → 2014'e kadar Ukrayna ekonomisinde büyüme istikrarını → 2013 Rusya ile ilişkilerin etkisiyle ülkede politik gerilim ve derin ekonomik kriz → 2022 Rusya Federasyonu Tarafından Ukrayna'ya Yönelik Başlatılan Askeri Operasyon

Ukrayna ile Türkiye arasındaki ticaret hacmi 2014 yılından itibaren azalan ithalat ve ihracat ile eski hacmini kaybetmiş → 2011 – 2013 yılları arasında 6 milyar \$'ın üzerinde seyreden ikili ticaret hacmi, 2016 yılında 3,8 milyar \$'a kadar gerilemiştir.

2019 ve 2020 yıllarında Türkiye'nin Ukrayna'ya gerçekeştirdiği ihracattaki artış, ikili ticaret hacmini 4,5 milyar \$'a taşırken Türkiye adına negatif olan iki ülke arasındaki ticari dengenin de 1 milyar \$'ın altında seyretmesini beraberinde getirmiştir.

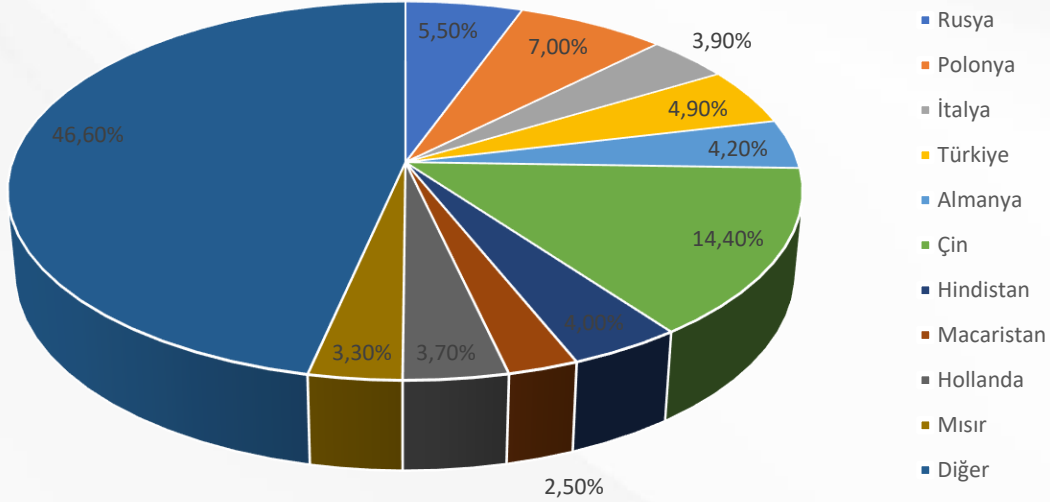
Ukrayna Ürün Bazında İhracat (2020)

ÜRÜN GRUBU	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Demir ve Çelik	14,6	18,4	15,3	14,3	12,9	8	7,2	8,6	9,9	9,6	7,7
Hububat	2,4	3,6	6,9	6,3	6,5	6	6	6,5	7,2	9,4	9,4
Cevher, cüruf ve kül	2,5	3,9	3,3	3,9	3,4	2,2	1,9	2,7	3	4,7	4,4

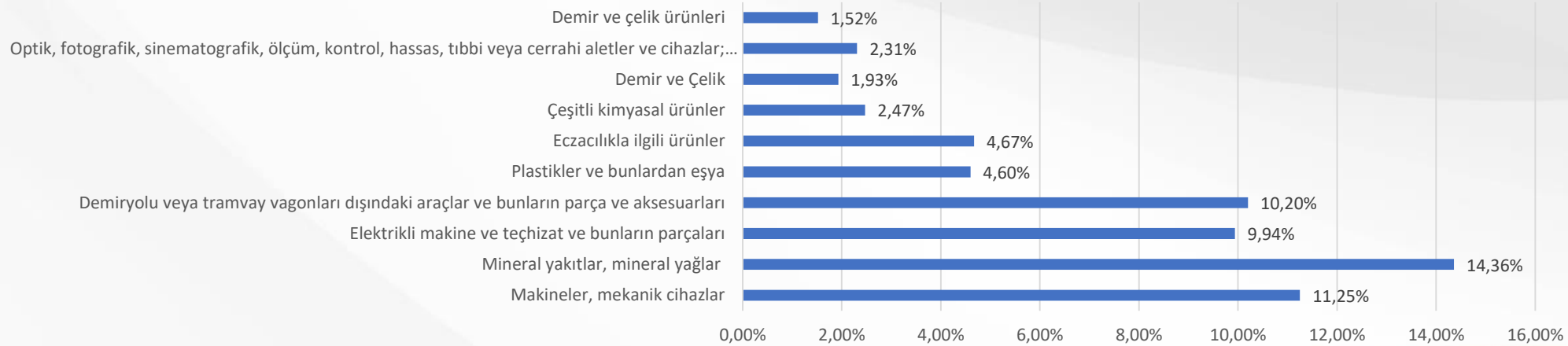
Ukrayna Ülke Bazında İhracat (2020)

ÜLKE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rusya	8.494	13.431	19.819	17.631	15.077	9.799	4.827	3.592	3.943	3.652	2.706
Polonya	1.208	1.787	2.794	2.576	2.547	2.645	1.977	2.200	2.727	3.257	3.442
İtalya	1.230	2.413	3.041	2.481	2.360	2.470	1.983	1.932	2.483	2.631	1.93
Türkiye	2.126	3.026	3.748	3.685	3.805	3.561	2.771	2.049	2.513	2.352	2.416
Almanya	1.248	1.499	1.763	1.644	1.603	1.590	1.328	1.423	1.756	2.208	2.097

Ukrayna Ürün Bazında İthalat (2020)

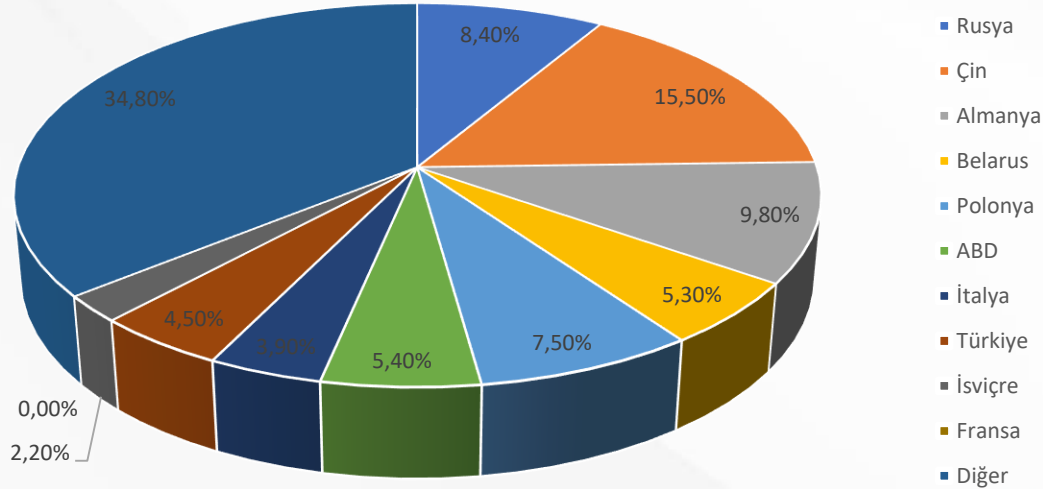
ÜRÜN GRUBU	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Makineler, mekanik cihazlar	4.563	7.112	7.226	6.910	4.913	3.578	4.686	5.691	6.475	6.582	6.073
Mineral yakıtlar, mineral yağlar	19.602	28.605	26.192	21.236	15.116	10.882	7.851	11.559	13.398	5.844	7.753
Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların parçaları	3.603	5.682	5.951	5.559	3.806	2.695	3.203	4.125	5.479	5.761	5.367

Ukrayna Ülke Bazında İthalat (2020)

ÜLKE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rusya	13.235	22.198	29.132	27.418	23.243	12.678	7.492	5.149	7.196	8.090	4.542
Çin	2.734	4.700	6.268	7.899	7.903	5.408	3.770	4.687	5.642	7.608	8.357
Almanya	3.851	4.602	6.865	6.807	6.772	5.360	3.975	4.318	5.201	5.983	5.311
Belarus	1.692	2.567	4.211	5.068	3.605	3.971	2.449	2.777	3.204	3.786	2.874
Polonya	2.170	2.788	3.183	3.567	4.074	3.067	2.324	2.693	3.345	3.641	4.073

Türkiye'nin Ukrayna İhracat Potansiyeli

Türkiye'nin Ukrayna'ya potansiyeli olan ürünleri

Efsane

- İhracat potansiyeli
- Gerçekleşen potansiyel
- Makine, elektrik
- Motorlu taşıtlar ve parçaları
- Demirli metaller
- Metal ürünleri
- Mineral ürünleri
- Metaller
- Çeşitli imal edilmiş ürünler

ITC İhracat Potansiyel Haritası
exportpotential.intracen.org

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

BAKKA

BULGARİSTAN

Sovyet dönemi sonrası geçiş sürecindeki yapısal reformların yetersizliği ve istikrarsız ekonomi politikaları → 1997 yılına kadar ekonomik buhran

1997'de hayata geçirilen başarılı ve istikrarlı ekonomik politikalar ve AB üyelik sürecinin de katkıları ile 2009 krizine kadar düzenli büyüme

2007 → AB'ye tam üyelik → sosyal ve ekonomik gelişimini hızlandırdı.

2009 krizi sonrası istikrarlı büyüme sağlanmış olsa da kişi başına düşen GSYİH çerçevesinde AB'nin en fakir ülkesi & Küçük, dış ticaret açığı olan, dışa açık bir ekonomi

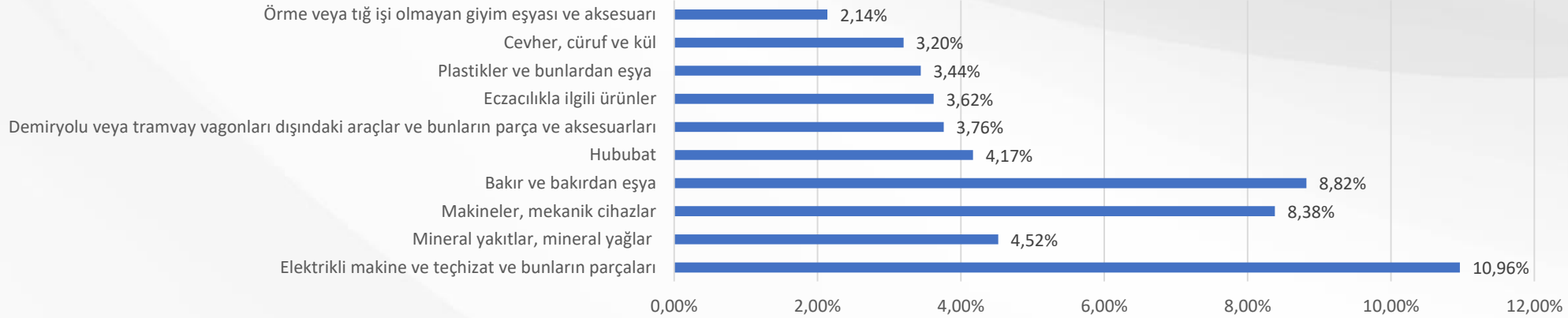
Düşük emek verimliliği, öncelikli sektörlerde yatırım eksikliği ve üretimde AR-GE yetersizliği → Bulgaristan'ın dış ticaretini olumsuz etkilemekte

Geçtiğimiz 10 sene (2010-2020) boyunca Bulgaristan'ın en büyük ithalatçısı → Almanya Diğer önemli ithalatçı ülkeler → İtalya ve Bulgaristan'ın komşu ülkeleri (Türkiye, Romanya ve Yunanistan)

Bulgaristan ve Türkiye arasında (2010 – 2020) dış ticaret verileri incelendiğinde (2015 ve 2016 hariç) 2019 yılına kadar iki ülke arasındaki ticaret hacmi büyümekte

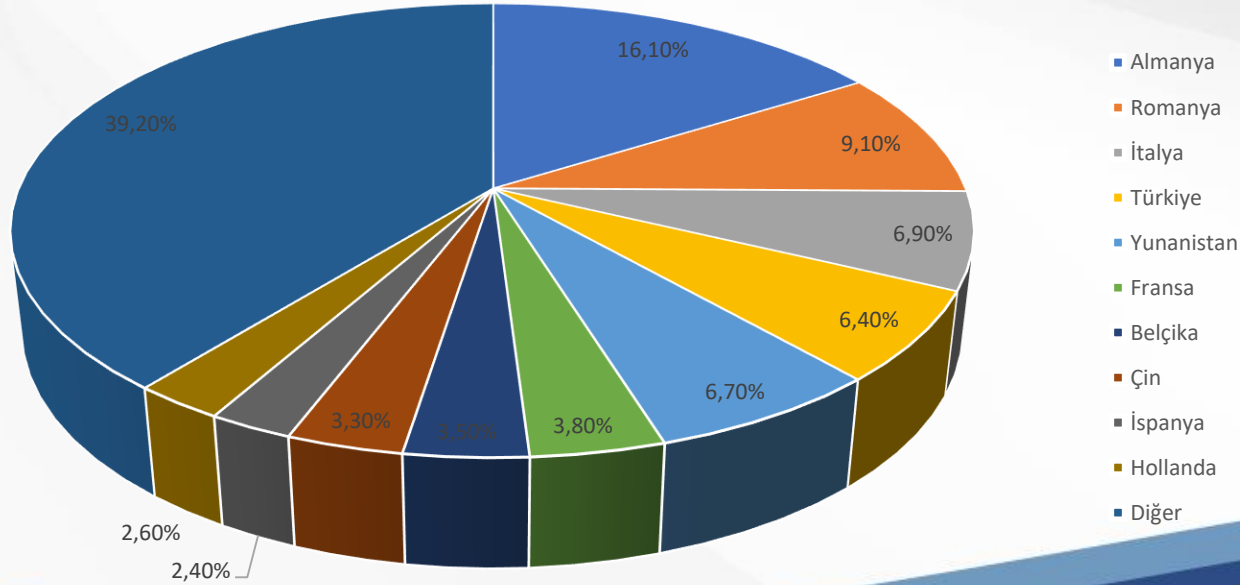
Bulgaristan Ürün Bazında İhracat (2020)

ÜRÜN GRUBU	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların parçaları	1,52	2,09	1,85	2,32	2,49	2,50	2,66	3,07	3,67	3,66	3,49
Mineral yakıtlar, mineral yağlar	2,73	3,7	4,31	4,34	3,7	2,73	2,4	3,13	3	3,18	1,44
Makineler, mekanik cihazlar	1,37	1,9	1,84	2,13	2,29	2,04	2,14	2,46	2,73	2,79	2,67

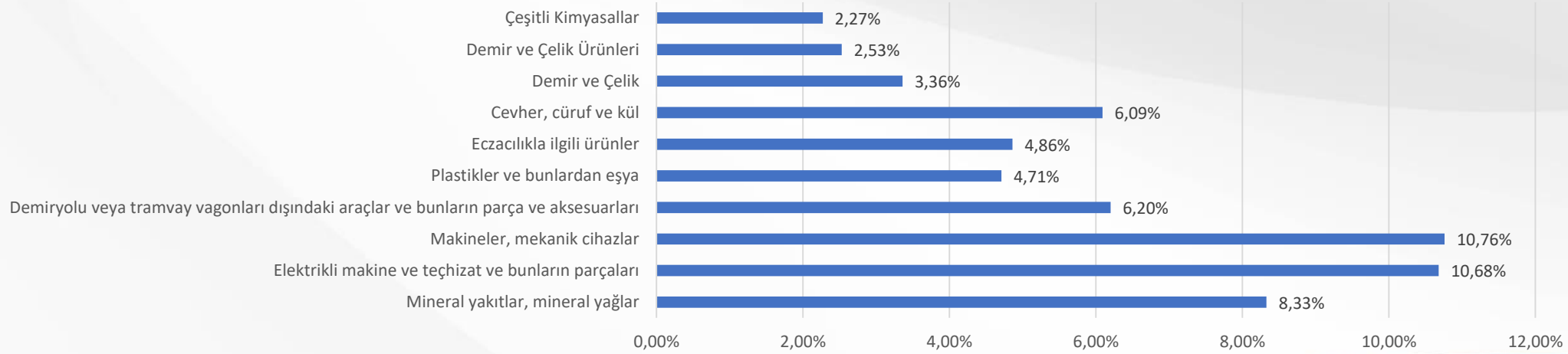
Bulgaristan Ülke Bazında İhracat (2020)

ÜLKE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Almanya	2,19	3,36	2,73	3,64	3,53	3,2	3,55	4,06	4,92	4,93	5,13
Romanya	1,9	2,69	2,14	2,28	2,32	2,09	2,28	2,46	2,82	2,9	2,92
İtalya	1,99	2,39	2,26	2,55	2,63	2,36	2,4	2,5	2,88	2,45	2,17
Türkiye	1,75	2,4	2,51	2,65	2,75	2,22	2,08	2,8	2,63	2,42	2
Yunanistan	1,63	1,98	1,91	2,05	1,96	1,67	1,82	1,94	2,22	2,25	2,12

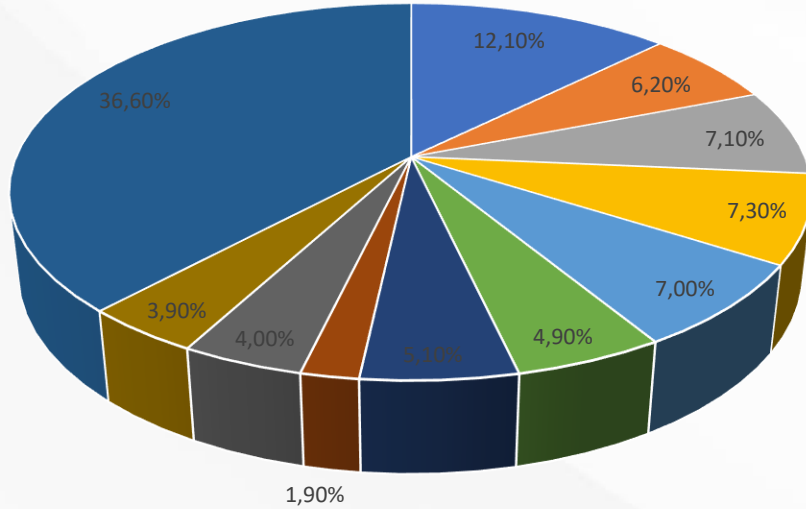
Bulgaristan Ürün Bazında İthalat (2020)

ÜRÜN GRUBU	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mineral yakıtlar, mineral yağlar	5,62	7,48	8,14	7,91	6,95	4,56	3,6	4,85	5,14	5,18	2,91
Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların parçaları	2,34	2,96	3,17	2,69	2,87	2,65	2,8	3,1	3,65	3,81	3,76
Makineler, mekanik cihazlar	2,18	2,61	2,6	3,16	3,32	2,91	2,9	3,41	3,86	3,74	3,73

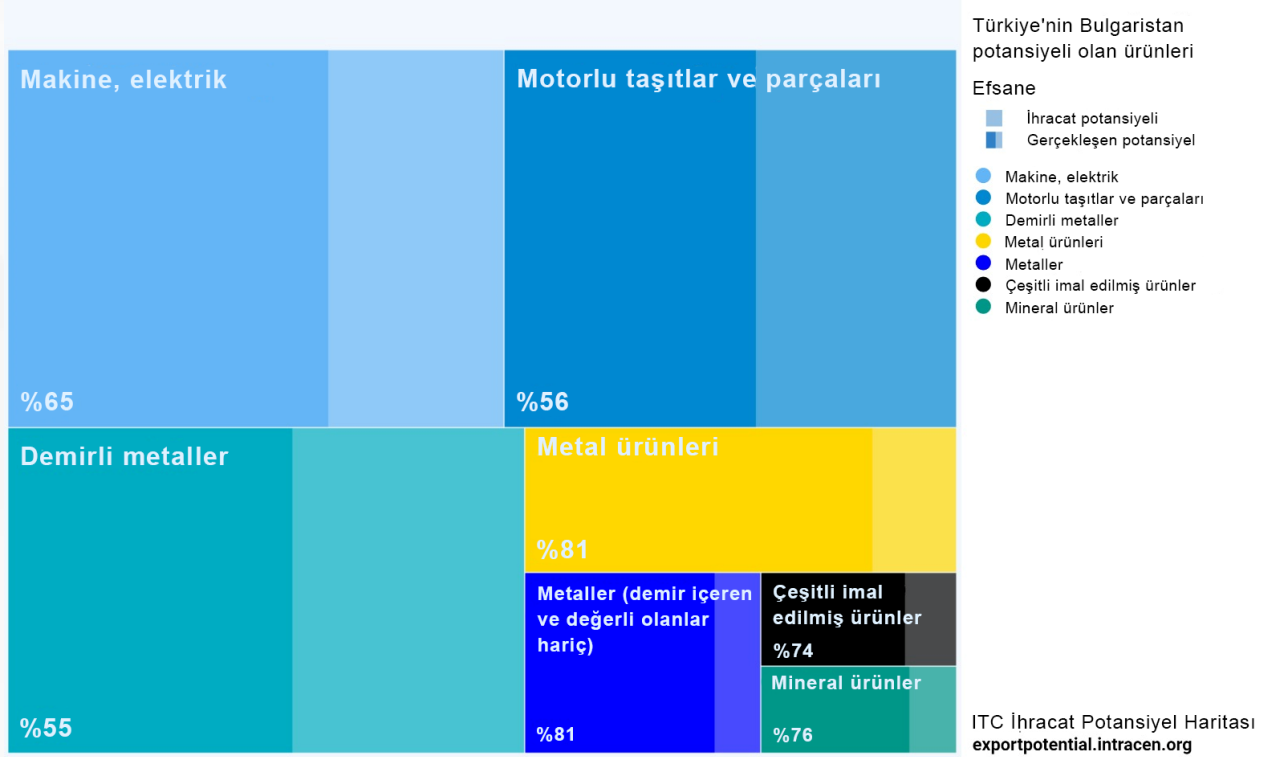
Bulgaristan Ülke Bazında İthalat (2020)

ÜLKE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Almanya	2,95	3,56	3,64	3,7	4,25	3,76	3,78	4,18	4,69	4,53	4,24
Rusya	4,09	5,74	6,8	6,35	5,27	3,49	2,58	3,51	3,68	3,67	2,18
İtalya	1,87	2,32	2,16	2,55	2,44	2,21	2,29	2,48	2,86	2,8	2,48
Romanya	1,76	2,24	2,13	2,28	2,36	1,98	2	2,41	2,60	2,69	2,56
Türkiye	1,37	1,54	1,52	2,01	1,96	1,65	1,79	2,15	2,37	2,43	2,44

- Almanya
- Rusya
- İtalya
- Romanya
- Türkiye
- Yunanistan
- Çin
- İspanya
- Hollanda
- Macaristan
- Diğer

Türkiye'nin Bulgaristan İhracat Potansiyeli

GÜRCİSTAN

2009 Krizi sonrası → dış ticaret hacmini (\$) 2014 yılına kadar arttırmayı başarmış ancak dış ticaret dengesi inişli çıkışlı → dış ticaret açığının önüne geçilememiş.

2015 → dış ticaret hacminde 8,43 milyar \$ ile ani bir düşüş yaşansa da genel seyir ortalama 10 milyar \$ bandında istikrarlı bir grafik

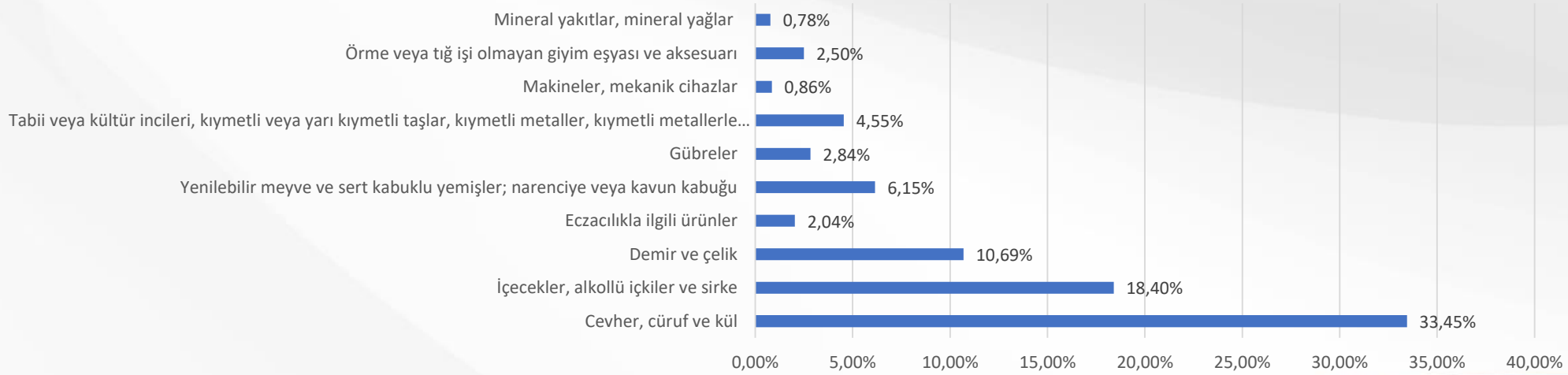
Gürcistan – Türkiye ticaret hacmi → geçtiğimiz 5 yılda büyüme eğiliminde. Bu büyümedeki temel etken → Gürcistan'ın Türkiye'den gerçekleştirdiği ithalatta artış. (Çünkü ikili ticari ilişkide Gürcistan'ın ihracatta ciddi bir atılım yapmadığı anlaşılabilir)

2017 → aksi durum → 2016 yılına kıyasla Gürcistan Türkiye'ye ihracatını artırırken Türkiye'den ithalatını düşürdü. → Bu durum dış ticaret açığının da 2017 yılında bir önceki yıla kıyasla düşmesini beraberinde getirmiş olsa da iki ülke arasındaki dış ticaret dengesi Gürcistan adına negatif büyümeye devam etmekte

Sınır komşusu Türkiye → 2020 yılında Gürcistan'ın 1.259 Milyon \$ ile en çok ithalat gerçekleştirdiği ülke

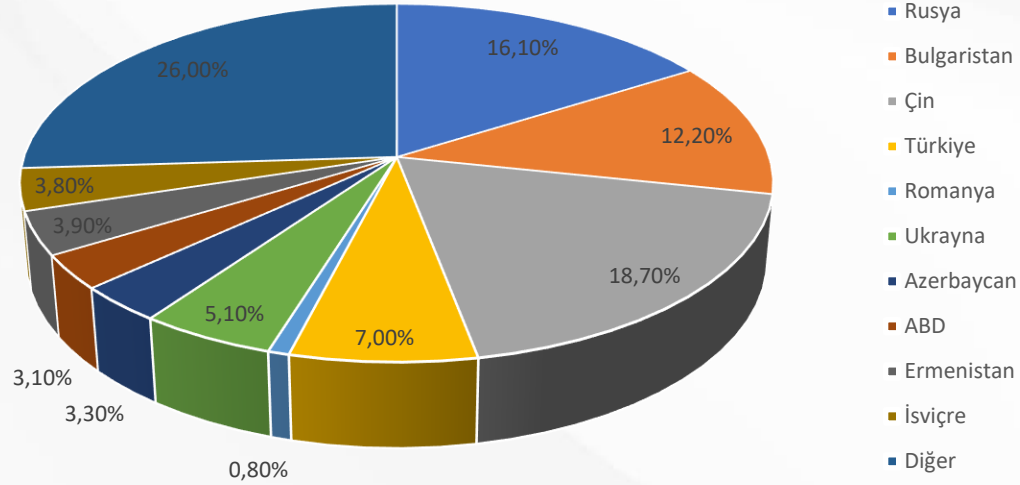
Gürcistan Ürün Bazında İhracat (2020)

ÜRÜN GRUBU	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Cevher, Cüruf Ve Kül	85,8	95,8	57,4	164,2	250,5	196,7	336,3	424,4	503,7	673,2	854,6
İçecekler, Alkollü İçkiler Ve Sirke	152	192,1	233,1	356,7	444,8	234,8	272,2	381,8	435,6	488	469,9
Demir Ve Çelik	418,2	438,5	372,2	365,1	404,8	240,9	204,4	369,6	413,2	353,5	273,1

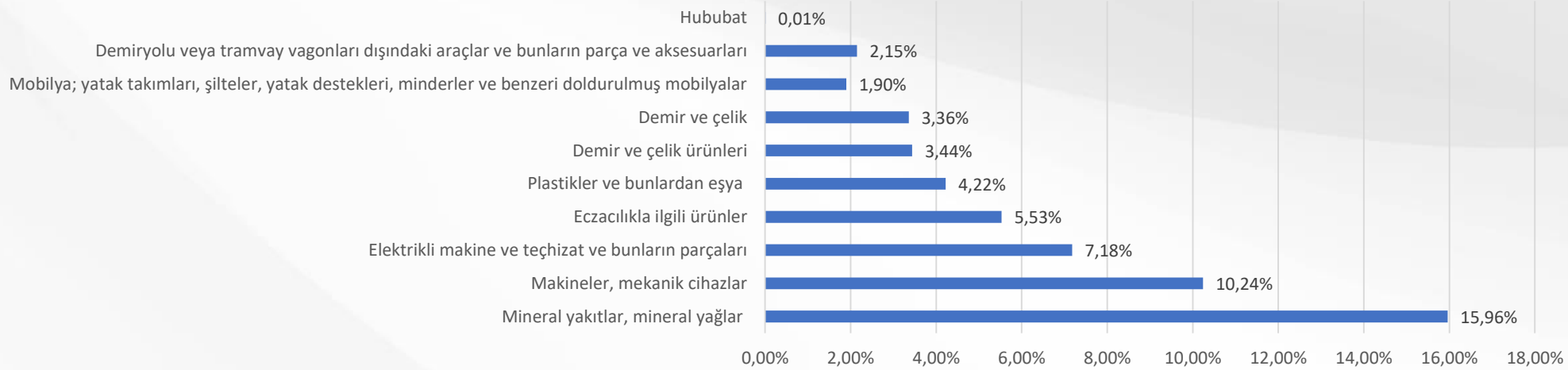
Gürcistan Ülke Bazında İhracat (2020)

ÜLKE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rusya	12	21,1	36,5	179,6	270	156,2	194,1	369,4	400,8	462,7	410,9
Bulgaristan	66,7	93,6	69,6	150,7	167,1	177,7	163,3	178,2	249,9	281,8	310,6
Çin	27	28,9	25,6	33,9	90,3	88	166,5	195,7	181,3	208,3	477,6
Türkiye	206,3	214	134,8	184	222,3	180,5	168,4	203,5	226,3	193,6	179,2
Ukrayna	110,3	141,2	167	192,8	140	57,6	64,5	89,8	119,0	165,2	129,6

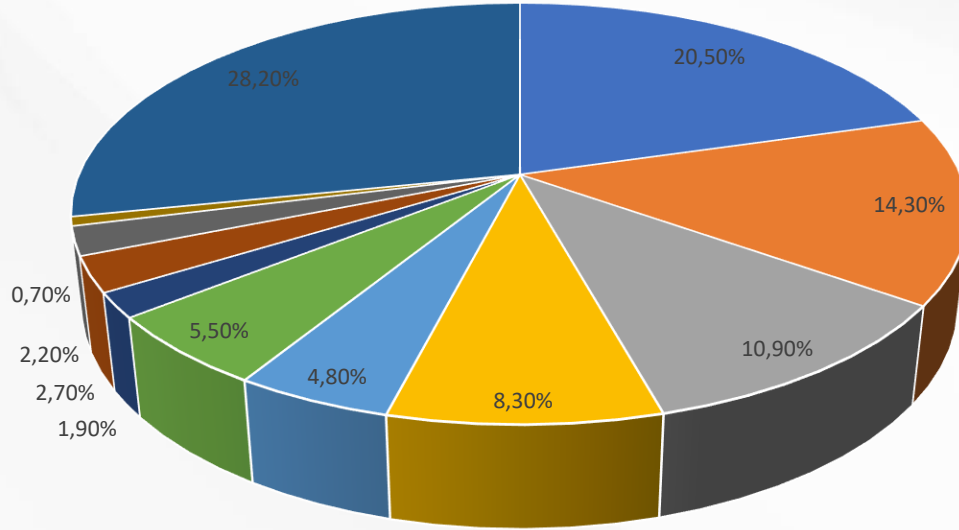
Gürcistan Ülke Bazında İthalat (2020)

ÜRÜN GRUBU	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mineral yakıtlar, mineral yağlar	958,4	1.261	1.397	1.391	1.432	1.182	1.015	1.138	1.315	1.307	980,2
Makineler, mekanik cihazlar	416,1	664,7	758,4	720,8	827,7	699,5	799,5	679	809,7	801,4	629
Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların parçaları	359	571,4	644,4	537,5	680	543,8	566	585,8	557,1	595,1	441,2

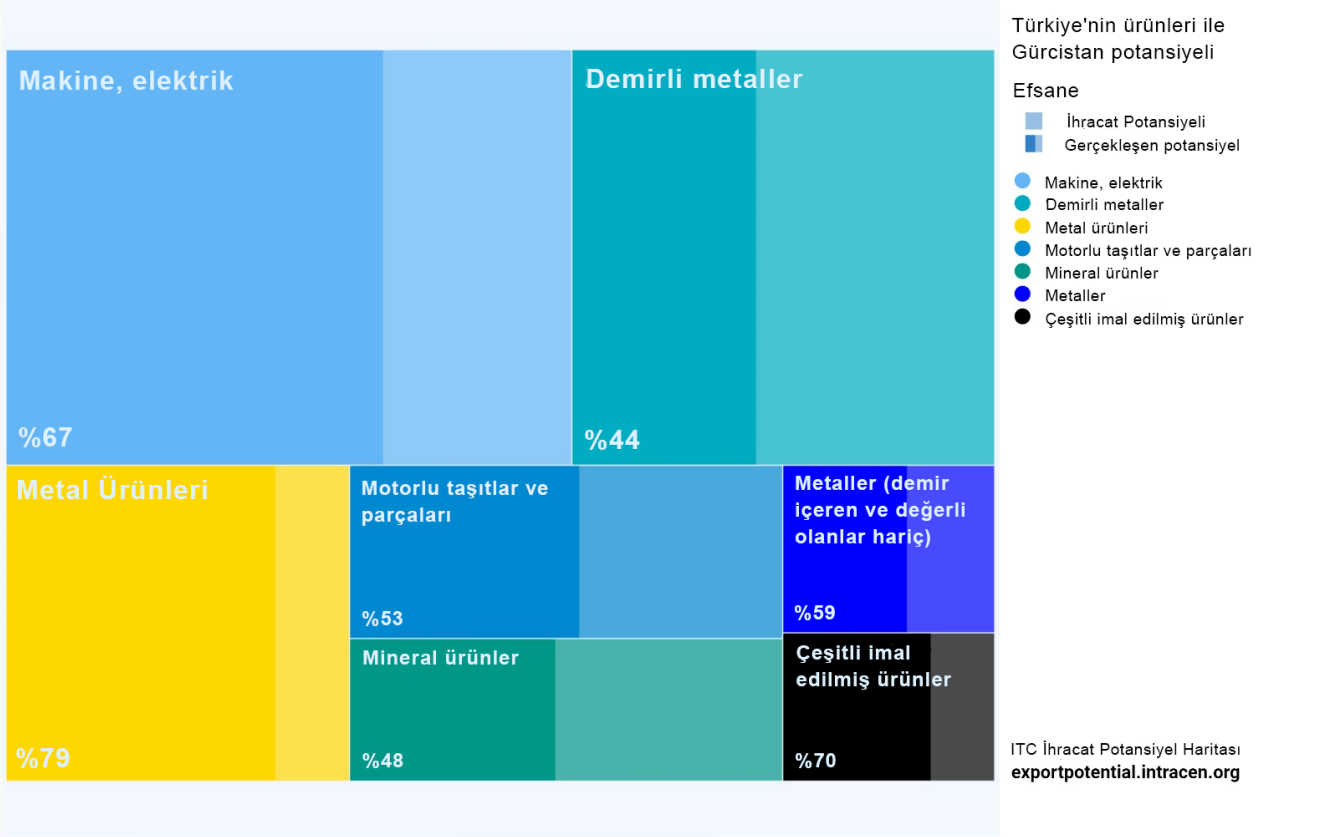
Gürcistan Ürün Bazında İthalat (2020)

ÜLKE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Türkiye	885,9	1.278	1.470	1.410	1.728	1.194	1.244	1.219	1.271	1.399	1.259
Rusya	226,2	312,6	386	503,5	462,2	606,3	644,9	760,7	945,7	924,2	881,3
Çin	335,1	527,7	614,4	612,2	733,4	569,3	529,5	695,4	753,4	806,5	670,4
Azerbaycan	391,8	472,1	460,4	403,1	349,6	534,2	450,2	535,8	534	598	507,1
Ukrayna	551,3	691,8	587,8	601,4	548,6	427,7	404,9	424,5	449,2	366,4	334,8

- Türkiye
- Rusya
- Çin
- Azerbaycan
- Almanya
- Ukrayna
- Romanya
- İtalya
- Fransa
- İran
- Diğer

Türkiye'nin Gürcistan İhracat Potansiyeli

Araştırma Sonuçları'nın Genel Deęerlendirmesi

DIŞ EKONOMİK COğRAFYA ANALİZİ
Lansman Toplantısı

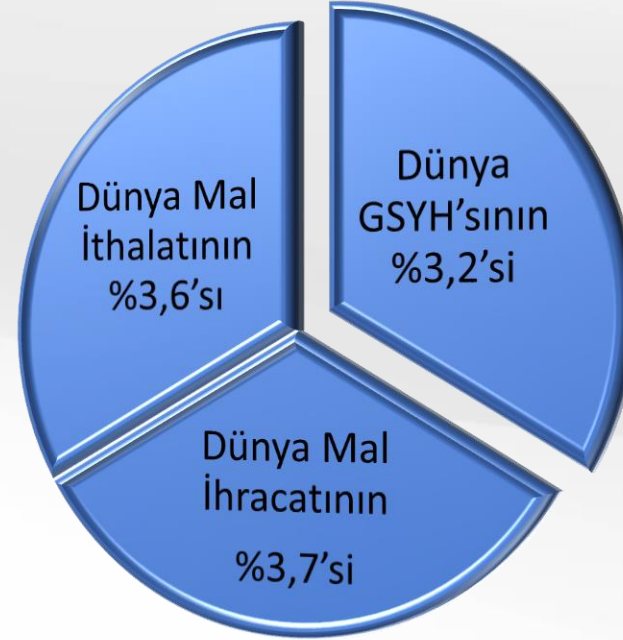

BAKKA

Sonuç ve Genel Bir Değerlendirme

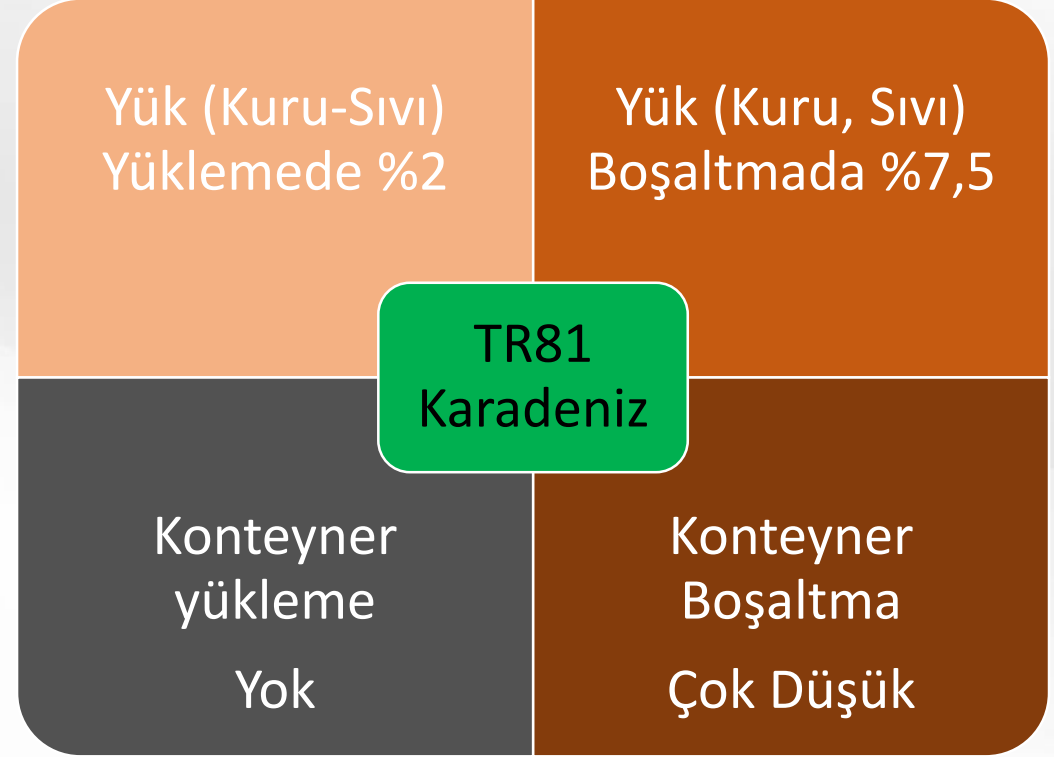
Çalışma kapsamında elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde hem ülkemiz hem de TR81 bölgesi açısından Karadeniz'e kıyısı olan ülkeler önemli bir ticaret ortağı konumundadır.

Türkiye'nin de dahil olduğu Karadeniz'e kıyısı olan ülkeler dünya ticaret hacmi açısından önemli bir paya sahiptirler.

Deniz Ticareti Açısından Türkiye Kilit Rolde

Ampirik Analiz → Ticari Etkileşimi Onaylıyor

Yapılan analizden elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde

Rusya, Romanya, Ukrayna, Bulgaristan, Gürcistan ile bölge arasında belirlenen değişkenlere göre istatistiki olarak anlamlı ilişkiler yakalanmıştır.

TR81 Bölgesi ihracatının dış ekonomik coğrafyasındaki gelişmelerden etkilendiği, bu coğrafyanın ihtiyaçlarına karşılık verebilecek üretim altyapısına belirli oranda sahip olduğu görülmektedir.

Buna göre, bahsi geçen ülkelerin TR81 Bölgesi için önemli bir gelişme potansiyeli ortaya koyduğu görülmektedir.

Rusya; Bölgesel Dış Açık

Tr81 Toplam
İhracat Payı %1,24

TR81 Toplam
Karadeniz Ülkeleri
İhracat Payı %6,24

9 Milyon dolarlık ihracat;

- Fabrikasyon Metal Ürünler ve makine teçhizat ön planda

398 Milyon dolarlık
ithalat;

- Metal cevheri, kömür ve ana metal ön planda

TR81 Toplam
İthalat Payı %22

TR81 Toplam
Karadeniz Ülkeleri
İthalat Payı %66

Romanya; Önemli İhracat Pazarı

Tr81 Toplam
İhracat Payı %8,78

TR81 Toplam
Karadeniz Ülkeleri
İhracat Payı %53

TR81 Toplam
İthalat Payı %1,88

TR81 Toplam
Karadeniz Ülkeleri
İthalat Payı %5,9

75 Milyon dolarlık
ihracat;

- Ana Metal

34 Milyon dolarlık
ithalat;

- Kimyasal ürünler, ana metal

Ukrayna; İthal Bağımlılık

Tr81 Toplam
İhracat Payı %3,22

TR81 Toplam
Karadeniz Ülkeleri
İhracat Payı
%19,35

TR81 Toplam
İthalat Payı %6,92

TR81 Toplam
Karadeniz Ülkeleri
İthalat Payı %20,84

27 Milyon dolarlık
ihracat;

- Ana Metal

124 Milyon dolarlık
ithalat;

- Metal cevheri ve ana metal

Bulgaristan; İthalat>İhracat

Tr81 Toplam
İhracat Payı %2,3

TR81 Toplam
Karadeniz Ülkeleri
İhracat Payı %15

TR81 Toplam
İthalat Payı %2

TR81 Toplam
Karadeniz Ülkeleri
İthalat Payı %5,9

21,2 Milyon dolarlık
ihracat;

- Ana Metal

35,6 Milyon dolarlık
ithalat;

- Atık ve Geri Dönüşüm Ana Metal

Gürcistan; En Düşük Ticaret Hacmi

Tr81 Toplam
İhracat Payı %0,8

TR81 Toplam
Karadeniz Ülkeleri
İhracat Payı %1

9,3 Milyon dolarlık
ihracat;

- Ana Metal

TR81 Toplam
İthalat Payı %0,3

TR81 Toplam
Karadeniz Ülkeleri
İthalat Payı %2

4 Milyon dolarlık
ithalat;

- Ana metal ön planda

Potansiyeller Türkiye-Rusya

Ham ve işlenmiş maden ürünleri 53 milyon \$

İmal edilmiş çeşitli ürünler 56 milyon \$

Metal Ürünleri 111 milyon \$

Demir Madenini içeren metaller 141 milyon \$

Motorlu Taşıtlar ve Parçaları 463 Milyon \$

Makine ve Elektrikli ürünler 529 milyon \$

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

BAKKA

Potansiyeller Türkiye-Romanya

Motorlu Taşıtlar
ve Parçaları 10
milyon \$

Metal Ürünler
13 milyon \$

Demir
Madenini
içeren metaller
25 milyon \$

Ham ve
İşlenmiş Maden
Ürünleri 35
milyon \$

İmal Edilmiş
Çeşitli ürünler
107 milyon \$

Makine ve
Elektrikli
ürünler 313
milyon \$

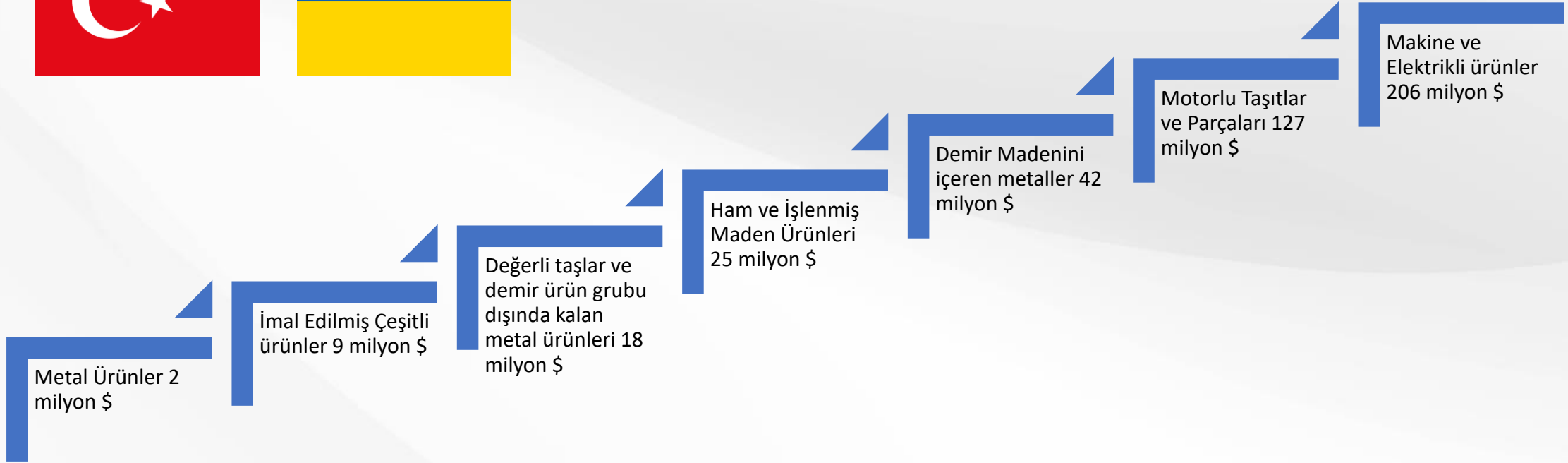
DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

BAKKA

Potansiyeller Türkiye-Ukrayna

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

BAKKA

Potansiyeller Türkiye-Bulgaristan

Makine ve
Elektrikli
ürünler 16
milyon \$

Demir
Madenini
içeren metaller
104 milyon \$

Motorlu
Taşıtlar ve
Parçaları 131
milyon \$

Potansiyeller Türkiye-Gürcistan

Makine ve
Elektrikli ürünler 9
milyon \$

Metal ürünler 13
milyon \$

Değerli taşlar ve
demir ürün grubu
dışında kalan
metal ürünleri 14
milyon \$

Motorlu Taşıtlar
ve Parçaları 26
milyon \$

Ham ve İşlenmiş
Maden Ürünleri
31 milyon \$

Motorlu Taşıtlar
ve Parçaları 131
milyon \$

BAKKA

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ

Lansman Toplantısı

TR81 Bölgesi'nin Karadeniz Ülkelerine İhracat Potansiyeli Olan Ürün Grupları

Makine ve Elektrikli Ürünler

- Elektrikli Fırınlr, Diğer Makineler, Birleşik Buzdolapları - Dondurucular

Motorlu Taşıtlar ve Parçaları

- İnsan taşımak için motorlu taşıtlar, Motorlu taşıtların parça ve aksesuarları, yarı römorklar için yol traktörleri

Metal Ürünler

- Merkezi ısıtma için radyatörler, Yapılar ve Yapıların Bölümleri, Demir veya çelikten eşyalar

Demir Madenini İçeren Metaller

- Yassı haddelenmiş demir veya alaşımsız çelik ürünleri, demir veya alaşımsız çelikten çubuklar, demir/çelikten bölümler

TR81 Bölgesi'nin Karadeniz Ülkelerine İhracat Potansiyeli Olan Ürün Grupları

İmal Edilmiş Çeşitli Ürünler

- Demir veya çelikten elektrikli olmayan pişirme aletleri, motorlu araç koltukları, prefabrik yapılar

Ham ve İşlenmiş Maden Ürünleri

- Refrakter çimento/harç/beton, anıtsal/inşaat taşı, mermer, traverten ve su mermeri

Değerli taşlar ve demir ürün grubu dışında kalan metal ürünler

- Alüminyum alaşımlarından çubuklar, Bakır alaşımlı boru ve boru bağlantı parçaları, Alüminyum alaşımların içi boş profilleri

Soru & Cevap

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ
Lansman Toplantısı

BAKKA

Mavi Büyüme Paradigması ve Karadeniz için Değerlendirme

Cangül KUŞ

Projeler ve İş Geliştirme
Koordinatörü
İzmir Kalkınma Ajansı

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ
Lansman Toplantısı

BAKKA

İlginiz için
teşekkürler

DIŞ EKONOMİK COĞRAFYA ANALİZİ
Lansman Folyosu

BAKKA

